

HELSINGIN KAUPUNGIN

**Vuoden 2022 talousarvio-
ehdotuksen raami sekä
talousarvio- ja
taloussuunnitelma-
ehdotuksen
2022–2024
laatimisohteet**

Khs 23.8.2021

Julkaisija Helsingin kaupungin kaupunginkanslia
Osoite PL 20 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Helmi Strategia ja talous/Kaupungin ja talous/Talousarvio
Tilaukset Helsingin kaupungin kaupunginkanslia
puh. (09) 310 36271
Jakelu sähköposti anne.alanko@hel.fi

Helsingin kaupungin digipaino
Helsinki 2021

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

1. TIIVISTELMÄ	1
2. JOHDANTO.....	3
3. VUODEN 2022 TALOUDEN JA TOIMINNAN SUUNNITTELU	5
STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN	5
VÄESTÖKEHITYS JA ENNUSTE	6
SOTE-UUDISTUKSEN VAIKUTUS TALOUSSUUNNITELMAN 2022-2024 VALMISTELUUN	7
YLEINEN TALOUSTILANNE	11
HELSINGIN KAUPUNGIN TALOUDELLINEN TILANNE VUODEN 2021 KESÄLLÄ	12
VUODEN 2022 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN RAAMI	14
VUODEN 2022 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN RAAMIN POHJANA OLEVA TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA 2022-2025.....	19
KAUPUNKITASOINEN KÄYTTÖTALOUDEN KOKONAISRAAMI TOIMINTAMENOILLE	21
KAUPUNKITASOINEN INVESTOINTIRAAMI.....	22
LINJAUKSIA VUODEN 2022 TALOUSARVIOEHDOTUSTEN VALMISTELUUN	23
<i>Kaupungin digitalisaatio-ohjelma sekä yhteinen digitaalinen perusta .....</i>	<i>23</i>
<i>Vuosikorjausmenoista aiheutuva ylläpitovuokrien tasokorotus.....</i>	<i>24</i>
<i>Talorakennushankkeiden ohjelmointi ja kaupungin toimitilastrategia .....</i>	<i>24</i>
<i>Sisäisten palveluiden hinnoittelu .....</i>	<i>25</i>
<i>Valtionperinnöt.....</i>	<i>25</i>
<i>Tytäryhteisöjen toiminnan tavoitteiden esittäminen omistajastrategian pohjalta .....</i>	<i>26</i>
4. TALOUSARVIOALOITTEET	27
5. TULOSBUDJETIT JA TOIMINTASUUNNITELMAT.....	28
6. VUODEN 2022 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN VALMISTELUN AIKATAULU	30

16.8.2021

---

1. TIIVISTELMÄ

Talousarvioehdotuksen laatimisohteet ja raami perustuvat yleiseen talouskehitykseen ja talouden ja toiminnan suunnittelussa tunnistettuihin näkyymiin tulojen ja menojen osalta.

Helsinki toteuttaa vastuutaan julkisen talouden kestävyuden turvaamisessa hillitsemällä toimintamenojen kasvua tuottamalla palvelut tehokkaasti asiakastarpeisiin vastaten. Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raami perustuu toimintamenojen maltilliseen kasvuun ja kokonaisinvestointien rahoituksellisesti kestävään tasoon toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta.

Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raami perustuu siihen, että vuosina 2022-2025 tulos- ja rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran eli -0,5 % BKT:sta. Helsingin kaupungin rahoituslaskelmassa tämä tarkoittaisi sitä, että toiminnan ja investointien rahavirta voi olla enintään -235 milj. euroa vuodessa alijäämäinen. Julkisen talouden suunnitelman lähtökohdan mukaan toiminnan ja investointien rahavirta ei voi kuitenkaan muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Paikallishallinnolle asetettuun alijäämätavoitteeseen perustuva Helsingin toiminnan ja investointien alijäämätason laskelma muodostuu siitä, että Helsingin seudun BKT:n on arvioitu olevan 90 mrd. euroa vuonna 2019. Käytettäessä arvion pohjana Helsingissä olevien työpaikkojen osuutta Helsingin seudun työpaikoista (noin 52 %), olisi Helsingin osuus seudun BKT:sta noin 47 mrd. euroa.

Raamin lähtökohdina ovat valtuustokausilla 2013-2017 sekä 2017-2021 toteutettujen kaupunkistrategioiden taloustavoitteiden mukaisesti käyttötalousmenoja mitoitettava tavoite ja investointitason mitoittaminen rahoituksellisesti kestävälle tasolle. Lisäksi talousarvioehdotuksen raami perustuu yleiseen talouskehitykseen ja talouden ja toiminnan suunnittelussa tunnistettuihin näkyymiin tulojen ja menojen osalta. Lautakunnat valmistelevat vuoden 2022 talousarvioehdotuksensa raamin ja toimintaympäristön strategian muutosanalyysin pohjalta.

Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raamissa kaupungin toimintamenojen kasvun talousarviossa määrittävät väestönkasvu ja kustannustason muutos sekä 0,5 prosentin tuottavuuden parantaminen. Helsingin kaupungin vuoden 2022 talousarvioehdotuksen toimintamenojen raami on 4 495 465 000 euroa. Kaupunkitasoisen kokonaisraamin mukaisten toimintamenojen kasvuprosentti on 2,82 verrattuna talousarvioon 2021. Raamin mukainen kasvu vuoden 2020 tilinpäätöksestä on 6,96 %.

Investointiraami vuodelle 2022 on 1 115 milj. euroa (sisältäen 60 miljoonan euron pääomasijoituksen arkkitehtuuri- ja designmuseon säätiöön). Investoinnit on mitoitettu keskimäärin 1 015 milj. euron tasolle myös taloussuunnitelmakauden jälkimmäisinä vuosina 2023-2024. Investointitaso on korkeampi kuin toteutuneet inves-

16.8.2021

---

toinnit vuosina 2018–2020. Investointitaso on mitoitettu yhtäältä siten, että lakisääteisen palvelutarpeen ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan vaatimukset sekä asuntotuotannolle ja kaupunki uudistukselle asetetut tavoitteet on mahdollista täyttää ja toisaalta siten, että kaupungin tulos- ja rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta on alijäämäinen enintään julkisten talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran.

Talousarvioehdotuksiin sisältyvää investointiohjelmaa laadittaessa on priorisoitava lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen (8 000 asuntoa) ja kaupunki uudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Hankkeet tulee ohjelmoida toteutettavaksi oikea-aikaisesti siten, että kaupungin eri tavoitteiden tasapainoinen toteuttaminen on mahdollista.

Kaupungin lainakanta kasvaa 200 milj. eurolla vuonna 2022 ja keskimäärin 150 milj. eurolla vuosina 2023–2024. Kaupungin tulevien vuosien taloudenpidon tavoitteena on, että kaupungin tulos- ja rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran.

Ikäryhmäkohtaisiin väestömääriin sidonnaiset menot muodostavat noin kaksi kolmasosaa kaupungin toimintamenoista. Toimintamenojen kasvua painotetaan yksikkökustannuksiin pohjautuen niille talousarviokohdille, joissa asiakasmäärä kasvaa väestöennusteen mukaan eniten. Muiden talousarviokohtien menot, jotka eivät riipu suoraan asiakasmäärästä, kasvavat hitaammin kuin kustannustason muutos.

Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raamin laskelmat on laadittu viimeisimmän käytettävissä olevan, 17.6.2021 laaditun valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen sekä siitä johdettujen verotuloennusteiden perustella. Oletuksena on, että Suomen kansantalous kasvaa tänä vuonna 2,6 prosenttia, ja kasvaa ensi vuonna 2,6 prosenttia (VM:n taloudellinen katsaus 17.6.2021). Helsingin verotulojen ennustetaan kasvavan 7,4 prosenttia vuonna 2021 ja pysyvän vuonna 2022 edellisvuoden tasolla vuoteen 2021 verrattuna.

Talousarviovalmistelun edetessä ennusteet talouden kehityksestä tarkentuvat. Toimintamenojen kokonaistason laskelma ja sitä myötä kaupunkitasoinen toimintamenojen raami tarkistetaan vastaamaan viimeisimpiä ennusteita kustannustason muutoksesta. Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotukset sovitetaan kaupunkitasoiseen kokonaisuun. Toimintamenojen yhteensovittamisessa huomioidaan väestönkasvun kohdentuminen sekä koronaepidemian aiheuttamat menopaineet.

Sote-uudistus huomioidaan vuoden 2022 talousarviossa kuvaamalla toimintaympäristön muutosta kuvaavassa tekstissä sote-uudistuksen lainsäädäntövalmistelun ja toimeenpanoaikataulun tilanne sekä niiden vaikutukset kaupungin toimintaan. Li-

16.8.2021

---

säksi talousarviokohtien teksteissä tuodaan esille sote-uudistulainsäädännön vaikutukset toimintaan vuonna 2022. Talouden osalta valtionvarainministeriön laskelmat sekä Kuntaliiton arviot verotilitysjärjestelmän muutoksista tarkentuvat sekä lain-säädäntöä konkretisoidaan muun muassa asetuksilla ja ohjeilla. Tämän vuoksi ei ole perusteltua huomioida sote-uudistuksen vaikutuksia tässä vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raamin ja laatimisohjeiden tulos- ja rahoituslaskelmassa eikä talousarviokohtien määrärahoissa (käyttötalous ja investoinnit). Mikäli talousarviovalmistelun aikana tulee erityisiä valtakunnallisia ohjeistuksia ja velvoitteita huomioida sote-uudistus vuoden 2022 talousarviossa ja vuosien 2022–2024 taloussuunnitelman luvuissa, ohjeet huomioidaan talousarvioehdotuksen valmistelussa.

2. JOHDANTO

Vuoden 2022 talousarvion laatimisohjeissa esitetään tulos- ja rahoituslaskelman muodossa talouden toteumatilanteeseen ja ennusteisiin perustuva arvio kaupungin talouden kehityksestä vuosina 2021–2025 sekä ennuste keskeisten talouden tunnuslukujen kehityksestä. Kaupungin taloustilanteeseen ja tunnuslukuihin sekä kaupunkistrategian taloustavoitteisiin perustuen annetaan euromääräinen raami vuodelle 2022 kaupunkitasolla käyttötalousmenoille sekä kaupunkitasolla ja talousarviokohdittain investoinneille.

Laatimisohjeisiin sisältyvässä tulos- ja rahoituslaskemassa on vuoden 2021 osalta esitetty tunnusluvut vuoden 2021 ensimmäisen tilinpäätösennusteen pohjalta kuitenkin huomioiden vuoden 2021 välitilinpäätöksen toteuma per 30.6, heinäkuun verotilitystiedot sekä viimeisimmät tiedot kaupungin antolainauksen näkymistä. Seuraava koko vuotta koskeva tilinpäätösennuste 2/2021 valmistuu elokuun lopulla.

Vuoden 2022 talousarvion valmisteluajataulu on merkitty tiedoksi kaupunginhallituksessa 3.5.2021. Valmisteluajatauluun liittyen valtuustokauden aloittamisen siirtyminen kesäkuusta elokuuhun aiheuttaa kaupunkistrategian ja talousarvion valmistelulle ja yhteensovittamiselle aiempaa tiiviimmän aikataulun. Kaupungin strategiatyön vakiintunut käytäntö on ollut, että valtuusto päättää kaupunkistrategian valtuustokauden alussa. Jotta valtuuston kaupunkistrategialla olisi vaikutusta jo vuoden 2022 talousarvioon, tulisi kaupunkistrategiasta päättää kaupunginvaltuustossa riittävän ajoissa ennen vuoden 2022 kaupungin talousarvioehdotuksen esittelyä kaupunginhallitukselle. Valtuuston strategiatyölle on valmisteltu aikataululuonnos, jonka pohjalta on mahdollista yhteen sovittaa kaupunkistrategiassa päätetyt linjaukset kaupungin talousarvioehdotukseen.

Lauta- ja johtokuntien tulee hyväksyä talousarvioehdotuksensa 22.9.2021 mennessä.

16.8.2021

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja turvaavat edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen. Talousarvio ja -suunnitelma on kaupunkistrategian toteuttamisen ja seurannan keskeisin väline.

Kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää vuosittain talousarvion laatimisohteista ja noudattamisohteista. Talousarvion laatimisohteissa annetaan toimialoille, virastoille ja liikelaitoksille ohjeet talousarvion ja -suunnitelman laatimiseksi. Laatimisohteiden käsittelyn yhteydessä kaupunginhallitus voi hyväksyä talousarvion valmistelutyötä ohjaavia kannanottoja. Hallintosäännön mukaan investointitarkastelu laaditaan kymmeneksi vuodeksi.

Kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus, rahoitusjohtaja ja taloushallintopalveluliikelaitoksen toimitusjohtaja antavat tarkempia ohjeita kaupungin talousdenhoidosta. Rahoitusjohtaja antoi toukokuussa 2021 talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2022–2024 tekniset valmisteluohjeet, joissa ohjeistetaan mm. lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotusten rakennetta, teknistä muotoa, tietosisältöä ja esitettävien tietojen laajuutta, eri tulojen ja menojen edellyttämiä määräraha-varauksia ja niiden laskentaperusteita sekä annetaan valmistelutyössä käytettäviä kaupunkiyhteisiä pohjatietoja.

16.8.2021

---

3. VUODEN 2022 TALOUDEN JA TOIMINNAN SUUNNITTELU

Strategisten tavoitteiden toteuttaminen

Talousarviota 2022 valmisteltaessa uusi strategia ei vielä ole käytettävissä. Kaupunkistrategian 2017–2021 keskeiset valtuustokauden vaihdoksen ylittävät painopisteet sekä kevään 2021 aikana kootut keskeiset toimintaympäristön muutokset ja näiden vaikutukset kaupungin toimintaan ja palveluihin muodostavat lähtökohdan valmisteltaessa vuoden 2022 talousarvioehdotusta.

Tulevaan strategiakauteen 2021–2025 ja talousarvioon 2022 on valmistauduttu toimintaympäristön muutokseen liittyvän tietopohjan ja keskeisten muutosvoimien kojoamisella taloussuunnittelun ja strategiavalmisteluun yhteistyönä. Tietopohja rakentuu jatkuvasti ylläpidettävistä ja päivitettävistä indikaattoreista sekä laadullisista tiedoista ja havainnoista joita tarvittavien analyysien tueksi kootaan mm. avoimelle verkkosivustolle luottamushenkilöiden, johdon, asiantuntijoiden sekä kaikkia tietoa tarvitsevien hyödynnettäväksi <https://toimintaymparisto.hel.fi/>

Toimintaympäristö analyysiä ja tunnistettuja ilmiöitä hyödynnetään talousarvion, sen tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden valmistelussa.

Kaupunginhallitus merkitsi kokouksessaan 3.5.2021 (§ 355) tiedoksi vuoden 2022 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2022–2024 taloussuunnitelmaehdotuksen käsitteilyjärjestyksen sekä aikataulun valtuuston strategiatyöhön 2021–2025 varautumiseen.

Tähän sisältyi ehdotus strategiavalmisteluun aikataulusta:

- Kaupunginvaltuuston strategiaseminaari to-pe 12.–13.8.2021
- Kaupunginhallituksen 1. käsittely ma 20.9.2021
- Kaupunginhallituksen 2. käsittely ma 27.9.2021
- Kaupunginvaltuusto ke 6.10.2021

Edellä mainitun mukaisesti tavoitteena on, että ehdotus uudeksi kaupunkistrategiaksi valmistuu kaupunginhallituksen 20.9.2021 käsittelyyn.

Edellä mainitun aikataulun mukaisesti tavoitteena on myös, että kaupunginvaltuusto hyväksyy uuden kaupunkistrategian vuosille 2021–2025 lokakuun alussa 2021. Uusi kaupunkistrategia otetaan huomioon valtuustokauden taloussuunnittelussa ja se osaltaan ohjaa tämän jälkeen kaupungin talousarvion 2022 ja taloussuunnitelman 2022–2024 tavoitteenasetantaa ja lautakuntien talousarvioehdotusten yhteensovittamista kaupunkitasolla.

16.8.2021

Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tulosbudjettien ja toimintasuunnitelmien valmisteluvaiheessa uusi kaupunkistrategia on käytettävissä. Uuden kaupunkistrategian tavoitteita tulee hyödyntää lautakuntien toimintasuunnitelmaa ja tulosbudjettia valmistellessaan.

Kaupunkistrategiaa toteutetaan kaupungin talousarviossa, toimialojen tulosbudjeiteissa ja toimintasuunnitelmissa sekä kaupunkiyhteisten tavoitteiden ja mm. strategisten painopisteiden ja ohjelmien kautta. Strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa sekä strategian valtuustokauden mittareiden ja tavoitteiden seurannan kautta. Ohjeita tarkennetaan valmistelun ja uuden valtuuston strategiatyön edetessä.

Väestökehitys ja ennuste

Helsingin väkiluku oli 656 920 vuodenvaihteessa 2020/2021 ja väestö kasvoi viime vuonna 3 085 hengellä. Helsingin väestö kasvoi 2010-luvulla vuosittain keskimäärin 1,15 %, eli noin 7 000 asukkaalla vuodessa. Suurin kasvu, 8 700 tapahtui vuonna 2013.

Helsingin väestönkasvu hidastui jo 2018-2019, koska muuttotappio erityisesti muulle pääkaupunkiseudulle kasvoi. Espoon ja Vantaan asuntotuotanto kasvoi kaikkien aikojen ennätyslukemiin MAL-sopimusten myötä, ja valmistuneet liikenneinvestoinnit Kehärata ja Länsimetro vauhdittivat rakentamista ja oletettavasti myös HSL:n vyöhykejako uudistus veti etenkin Espooseen helsinkiläisiä aikaisempaa enemmän.

Koronarajoitukset maaliskuussa 2020 alkoivat heti vähentää Helsingin väestönkasvua. Alle 30-vuotiaiden työttömyys kolminkertaistui Helsingissä keväällä 2020, huomattavasti enemmän kuin muualla, eikä työttömyys edelleenkään ole lähellekään pandemiaa edeltänyttä tasoa. Koska Helsingin muuttovoitto muualta Suomesta koostuu pääosin nuorista aikuisista, tämä tilanne heikentää Helsingin vetovoimaa. Myös etäopiskelu on vähentänyt nuorten muuttoja.

Korona-aikana on havaittu myös keski-ikäisten koulutettujen lähtömuuttojen selvää kasvua seudun kehyskuntiin ja muihin maakuntiin. Tämä viittaa etätyön mahdollistamaan asumiseen etäällä työpaikoista. Helsingin väestö onkin vähentynyt alkuvuonna tuhannella kotimaan muuttojen tappion vuoksi.

Helsingin uusi väestöennuste perustuu näkemykseen, että tämän vuoden syksyllä tautitilanne paranee ja rajoituksista voidaan luopua. Opiskelijat palaavat ainakin suurelta osin opiskelupaikkakunnilleen ja nuoria työllistävät toimialat alkavat palautua. Palveluiden kysyntä pysyy kuitenkin edelleen heikkona tänä vuonna, ja työllisyyden ennakoitaan palautuvan vasta ensi vuonna lähelle pandemiaa edeltänyttä tasoa. Helsingille tärkeistä toimialoista etenkin matkailuun liittyvät alat kärsivät kuitenkin pitempiäaikaisista ongelmista.

16.8.2021

Väestöennuste 2021-2025

Tänä vuonna väestönkasvu jää 2 000 asukkaaseen luonnollisen kasvun ja ulkomaisen muuttovoiton ansiosta, sillä kotimaan muutto on edelleen tappiollista. Vuonna 2022 väestönkasvun jää edelleen talouden elpymisestä huolimatta keskimääräistä pienemmäksi, 4 400 henkeen. Vuodesta 2023 alkaen väestönkasvuksi ennustetaan 6 700 vuodessa.

Varhaiskasvatuseräikäisten, 1-6-vuotiaiden määrä alkoi vähentyä vuonna 2019 ja lasku jatkuu vielä vuosina 2021-2022 yhteensä 1 000 lapsella, mutta sen jälkeen odotetaan kasvun alkavan uudestaan.

Peruskouluikäisten määrä on kasvanut vuodesta 2011 alkaen 10 000:lla ja kasvun ennustetaan jatkuvan vielä vuoteen 2024 saakka, yhteensä 3 200 kouluikäisellä. Toisen asteen ikäluokka, 16-18-vuotiaat, alkoi kasvaa vuonna 2019, ja vuonna 2025 ikäluokan ennustetaan olevan lähes 2 500 nykyistä suuremman.

Työikäisen, 18-64-vuotiaan väestön määrän kasvu pysähtyi 2020, ja tänä vuonna ikäluokan ennustetaan vähenevän. Ennusteen mukaan kasvu kuitenkin alkaa jälleen ja vuodesta 2023 alkaen yhtä suurena kuin 2010-luvulla. Eläkeikäisen väestön määrä kasvaa seuraavan viiden vuoden aikana 2 000 vuodessa. 65-79-vuotiaiden kasvu kuitenkin pysähtyy vuoteen 2025 mennessä, mutta yli 80-vuotiaiden määrä alkaa kasvaa erittäin nopeasti jo 2023 alkaen.

Sote-uudistuksen vaikutus taloussuunnitelman 2022-2024 valmisteluun

Sote-uudistuslainsäädännön keskeisimmät muutokset talouden näkökulmasta ovat valtion rahoitus sosiaali- ja terveystaloukselle ja pelastustoimelle, kunnallisveroprosentin leikkaus, kuntien yhteisövero-osuuden alentaminen sekä talousarvion ja tilinpäätöksen eriyttämisveloitteet.

Hyvinvointialueiden rahoitus pohjaksi siirretään kunnista sosiaali- ja terveystaloukselle sekä pelastustoimen kustannukset. Pääosa rahoitus pohjasta muodostuu kunnallisveroprosentin leikkauksella. Kuntien veropohjaan vaikuttaa lisäksi kuntien yhteisövero-osuuden alentaminen. Kunnat eivät voi päättää itsenäisesti vuoden 2023 kunnallisveroprosenttia, vaan se muodostuu vuoden 2022 kunnallisveroprosentista, jota leikataan lainsäädännössä määritellyn prosenttiyksikkömuutoksen verran.

Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystalouksien ja pelastustoimen tulot ovat pääosin yleiskatteellista valtionosuutta. Muita tuloja kertyy asiakasmaksuista. Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystalouksien rahoitus määräytyy pääosin tarvetekijöi-

16.8.2021

---

den perusteella ja pelastustoimen suurilta osin asukasmäärän perusteella. Hyvinvointialueiden vuoden 2023 ja 2024 rahoituksen taso perustuu edellisen vuoden sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen kustannuksiin. Lisäksi vuosien 2023 ja 2024 rahoituksessa huomioidaan palvelutarpeen muutos täysimääräisenä sekä kustannustason muutos hyvinvointialueindeksiin pohjautuen. Vuodesta 2025 eteenpäin palvelutarpeen muutoksesta huomioidaan 80 % ja kustannustason muutos hyvinvointialueindeksin perusteella.

Siirtymätasaus rajaa kokonaismuutoksen kunnasta raportoitujen sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen kustannusten ja hyvinvointialueen saaman rahoituksen välillä -100 €–+200 €. Siirtymätasaus vaiheistaa muutoksen ja muutos tulee täysimääräisenä voimaan vuodesta 2029 alkaen.

Valtion rahoituksella tulee rahoittaa kaikki järjestämisvastuulla olevat palvelut perustulain määrittelemällä riittävällä tasolla. Valtion rahoituksella rahoitetaan nykyiset sosiaali- ja terveystaloudet (sisältäen HUS), pelastustoimen palvelut, tuki- ja tilapalvelut sekä järjestelmät. Rahoituksen kohdentaminen eri käyttötarkoituksiin määritellään talousarviossa ja tulosbudjetissa.

Valtiovarainministeriö on julkaissut koelaskelmia hyvinvointialueiden rahoituksesta. Laskelmat ovat alustavia ja niihin sisältyy poikkeuksellista epävarmuutta paitsi koronaepidemian, myös tilastoitujen kustannusten mahdollisten eroavaisuuksien vuoksi. Laskelmia päivitetään kunkin vuoden talousarvio- ja tilinpäätöstietojen perusteella.

Joulukuun 2020 laskelmien perusteella Helsingin sosiaali- ja terveystaloukseen ja pelastustoimeen saama valtion rahoitus olisi ollut noin 39 miljoonaa euroa pienempi kuin siirtyvät sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen kustannukset. Huhtikuussa 2021 julkaistujen koelaskelmien mukaan rahoitus olisi 150 miljoonaa euroa pienempi kuin siirtyvät sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen kustannukset. Vertailusta käy ilmi, että vaihtelut eri ajankohtien välillä ovat suuria.

Huhtikuun 2021 koelaskelmien perusteella Helsingin siirtyvien kustannusten ja laskennallisen rahoituksen ero olisi -289 €/asukas. Siirtymätasauksen perusteella enimmäismuutos rahoitukseen olisi -100 €/asukas. Siirtymätasauksen vaiheittaisuuden vuoksi rahoituksen muutos tulisi täysimääräisenä voimaan vasta vuonna 2029. Vuonna 2024 rahoitusta vähennettäisiin 10 €/asukas, 30 €/asukas vuonna 2025, 60 €/asukas vuonna 2026, 75 €/asukas vuonna 2027 sekä 90 €/asukas vuonna 2028.

Lainsäädäntö edellyttää Helsinkiä eriyttämään valtion rahoituksella rahoitettavien sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen talousarvion kaupungin talousarviosta. Tällä turvataan vertailukelpoisuus muihin hyvinvointialueisiin, koska muusta maasta poiketen Helsinki hoitaa kaupunkina hyvinvointialueen tehtäviä.

16.8.2021

Talousarvion tapaan sosiaali- ja terveydenhuollosta ja pelastustoimesta on laadittava erillistilinpäätös, joka yhdistetään Helsingin kaupungin tilinpäätökseen. Erillistilinpäätökseen tulee sisällyttää sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien osalta konsernitilinpäätös.

Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen osalta muodostetaan aloitettava tase 1.1.2023, joka perustuu kirjanpidon 31.12.2022 kirjanpitoarvoihin. Aloitettava tase muodostetaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin kohdistettavissa olevista omaisuus- ja pääomaeristä lukuun ottamatta pysyvien vastaavien hyödykkeisiin sisältyviä toimitiloja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä olevat ja kaupungin omistamat toimitilat pysyvät kaupungin omistuksessa, eikä lainsäädännöstä seuraa Helsingille velvollisuutta yhtiöittää toimitiloja. Kuntalain mukainen yhtiöittämisvelvollisuus säilyy, kun kaupunki toimii kilpailutilanteessa markkinoilla. Toimitilat vuokrataan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käyttöön sisäisesti.

Talousarvion eriyttämisveloitteesta johtuu, että kaupungin tulee valmistella sosiaali- ja terveydenhuollolle ja pelastustoimelle tuotettavien tuki- ja tilapalvelujen, tietojärjestelmien sekä muiden mahdollisten palvelujen sisäiset laskutusperiaatteet. Näiden valmistelu on aloitettu lainsäädännön hyväksymisen jälkeen. Kaupungin sisäisessä valmistelussa on tunnistettu useita talouteen liittyviä erilliskysymyksiä, joiden ratkaiseminen tulee aloittaa myös heti lainsäädännön hyväksymisen jälkeen. Talousarviokohtien määrä päätetään viimeistään vuoden 2023 talousarvion laatimisohteissa nykyisen talouden vuosikellon mukaisesti elokuussa 2022. Talousarvion ja tilinpäätöksen eriyttämisvelvoite aiheuttaa muutoksia keskeisiin talouden tietojärjestelmiin. Muutoksien toteuttamiseksi tarvitaan täsmällisempää tietoa esimerkiksi raportointivelvollisuuksista sekä talousarvion, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen rakenteesta ja sisällöstä. Muutokset tulee toteuttaa viimeistään syksyllä 2022.

Talouden osalta on huomioitava, että asetuksilla, hyvinvointialue- ja kuntajaoston ohjeilla ja lausunnoilla sekä mahdollisesti muilla ohjeilla tai suosituksilla tullaan konkretisoimaan lainsäädäntöä. Edellä mainitut tulevat määrittelemään tarkemmin tarvittavien muutosten sisältöä ja aikataulua. Tarkennukset tulisi olla tiedossa hyvissä ajoin, jotta tarvittaville muutoksille esimerkiksi ohjeistuksissa, tietojärjestelmissä ja prosesseissa.

Sote-uudistus huomioidaan vuoden 2022 talousarviossa kuvaamalla toimintaympäristön muutosta kuvaavassa tekstissä sote-uudistuksen lainsäädäntövalmistelun ja

16.8.2021

---

toimeenpanoaikataulun tilanne sekä niiden vaikutukset kaupungin toimintaan. Lisäksi talousarviokohtien teksteissä tuodaan esille mahdolliset sote-uudistuslainsäädännön vaikutukset toimintaan vuonna 2022.

Talouden osalta valtionvarainministeriön laskelmat sekä Kuntaliiton arviot verotilijärjestelmän muutoksista tarkentuvat sekä lainsäädäntöä konkretisoidaan muun muassa asetuksilla ja ohjeilla. Tämän vuoksi ei ole perusteltua huomioida sote-uudistuksen vaikutuksia tässä vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raamin ja laatimisohjeiden tulos- ja rahoituslaskelmassa eikä talousarviokohtien määrärahoissa (käyttötalous ja investoinnit). Mikäli talousarviovalmistelun aikana tulee erityisiä valtakunnallisia ohjeistuksia ja velvoitteita huomioida sote-uudistus vuoden 2022 talousarviossa ja vuosien 2022–2024 taloussuunnitelman luvuissa, ohjeet huomioidaan talousarvioehdotuksen valmistelussa.

Mahdollisen Helsingin ja Vantaan kaupunkiraideliikenneyhtiön perustamisen vaikutus taloussuunnitelman 2022-2024 valmisteluun

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen hallintomuotoselvitys julkaistiin 30.8.2019. Hallintomuotoselvitystä valmistelleen työryhmän näkemyksen mukaan HKL ei liikelaitoksena pysty vastaamaan toimintaympäristön muospaineisiin ja työryhmä suositti tämän johdosta HKL:n hallintomuodon muuttamista liikelaitoksesta osakeyhtiöksi. Uusi kaupunkiraideliikenneyhtiö nähtiin tuolloin myös lähtökohdana jatkokehittämiselle kohti seudullisuutta mahdollistavaa ja tukevaa toimintamallia.

Loppuvuonna 2019 ja vuonna 2020 valmistelua jatkettiin edelleen seudullisin selvityksin yhdessä Vantaan ja Espoon kanssa. Selvityksissä oli löydettävissä seudullisia organisaatiomalleja, joilla kaupunkien intressit huomioon ottaen voitaisiin realisoida hyötyjä. Potentiaalia nähtiin erityisesti mahdollisuudessa keskittää niukka osaamisresurssi ja välttää tilanne, jossa luodaan kilpailevia organisaatioita tai riskiä soaoptimointiin.

Seudullisten selvitysten myötä Helsinki on jatkanut keskustelua Vantaan ja Espoon kanssa. Valmistelu Helsingin ja Vantaan kesken on edennyt vaiheeseen, jossa yhtiön perustamista koskeva päätöksenteko poliittisissa päätöksentekooelimisissä tapahtuisi arviolta elo-syyskuussa.

Mikäli päätöksenteko kaupunkiraideliikenneyhtiöstä etenee talousarviovalmistelun aikana, otetaan mahdollisen uuden hallintomuodon vaikutukset huomioon talousarvioehdotusta valmisteltaessa.

16.8.2021

Yleinen taloustilanne

Suomen talouskasvu oli hidastumassa jo ennen koronaviruspandemiaa, mutta viruksen leviäminen sysäsi talouden poikkeuksellisen syvään laskuun vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Vuonna 2020 Suomen BKT väheni 2,8 prosenttia, mikä oli varsin vähän verrattuna useimpiin muihin Euroopan talouksiin. Vielä vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä bruttokansantuote supistui vuotta aiemmasta noin prosentin ja edellisestä neljänneksestäkin 0,1 prosenttia. Koronapandemia on varjostanut alkuvuoden aikana yhä talouden kehitystä, vaikka talouden käänne parempaan on tilastojen valossa kevään ja kesän aikana osin toteutunut.

VM ennustaa Suomen BKT:n kasvavan 2,6 prosenttia vuonna 2021. Ennuste perustuu oletukselle tautitapausten ilmaantuvuuden painumisesta alhaiseksi kesään 2021 mennessä ja ripeän talouskasvun käynnistymisestä vuoden 2021 loppupuolella. Vuonna 2022 Suomen talouden ennustetaan kasvavan 2,8 prosenttia. Myös viennin kasvun odotetaan jatkuvan vahvana.

Kuluttajien luottamus on parantunut vuoden 2021 alkupuolella selvästi, ja erityisesti odotukset oman talouden kehityksestä sekä arviot Suomen talouden tulevasta kehityksestä ovat nyt valoisat. Yritysten luottamus on sekin kohentunut viime kevään pohjakosketuksesta selvästi. Teollisuusyritysten ja vähittäiskaupan luottamus ovat viimeisimmissä kyselyissä jo pitkän ajan keskiarvojen yläpuolella.

Koronarokotusten edistyminen ja epidemiatilanteen parantuminen käänsivät työvoiman kysynnän nousuun ja työllisten määrän odotetaan kasvavan vuoden 2021 aikana. Työttömien työnhakijoiden määrä kääntyi Helsingissä laskuun huhtikuussa 2021. Suurin osa pudotuksesta selittyi kokoaikaisesta lomautettujen määrän vähentymisenä. Lomautettujen määrä oli silti edelleen korkea ja heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista oli kesäkuussa vielä 14 prosentissa. Työttömiä työnhakijoita oli kesällä lähes 50 000 ja heidän osuutensa työvoimasta oli 14,1 %.

Koronakriisin työllisyysvaikutukset osuivat voimakkaimmin nuoria työllistävillä palvelualoilla. Siksi nuorten työttömien määrä kaksinkertaistui vuoden aikana. Toisaalta rajoitusten purkaminen näkyy nopeimmin nuorten ja myös naisten työttömyyden vähentymisenä. Keväällä ja kesän aikana 2021 avoimien työpaikkojen määrä kasvoi Helsingissä vuoden takaisesta jo 50 % ja on oletettavaa, että kasvu jatkuu erityisesti palvelu- ja myyntialoilla. Sosiaali- ja terveysaloilla, rakennusalalla sekä it-alalla on odotettavissa työvoimapulaa. Varhaiskasvatuksessa työvoimapula on jatkunut pitkään.

Kokonaan vailla työsuhdetta olevien työttömien määrä kasvoi koronan myötä lähes 10 000:lla eikä heidän määränsä kääntynyt laskuun vielä kesällä 2021. Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi rajuun kasvuun ja kesäkuussa 2021 Helsingissä oli yli 21 000 yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä ollutta pitkäaikaistyötöntä. Tämä on 71 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien määrää kasvattavat sekä

16.8.2021

---

koronakriisin aikana työttömäksi jääneet että jo ennen kriisiä työttömänä olleet, joilla on ongelmia työllistyä tai päästä aktiivisiin työvoimapalveluihin.

Tuleva talouskehitys riippuu pitkälti siitä, pysyykö epidemiatilanne hallinnassa ja palataanko ”uuteen normaaliin” vuoden 2021 lopulla. Työllisyystilanteen määrittää talouden kehityksen suunnan ja vaikuttaa keskeisesti myös kuntien verotulopohjaan. Talouskasvu voi olla ennustettua hitaampaa, mikäli tautitilanne heikentyy joko Suomessa tai Suomen tärkeillä vientialueilla uudestaan. Epidemian pitkittyminen vaikuttaisi kotimaiseen talouteen suoraan yksityisen kulutuksen ja palveluiden kysynnän kautta sekä välillisesti kansainvälisen kaupan hidastumisen myötä.

Helsingin kaupungin taloudellinen tilanne vuoden 2021 kesällä

Helsingin kaupungin vuoden 2020 tilikauden tulos oli 496,7 miljoonaa euroa kun taas toiminnan ja investointien rahavirta oli alijäämäinen jääden 9 miljoonaa euroa negatiiviseksi.

Viime vuosien myönteisen kehityksen vuoksi kaupunki on pystynyt pienentämään lainakantaansa vuodesta 2015 lähtien. Investointien tulorahoitusprosentti oli 85 vuonna 2020, eli samalla tasolla kuin muissa suurimmissa kaupungeissa. Investointien tulorahoitusprosentti on kuitenkin heikentynyt viime vuosina. Kasvavan kaupungin investointitarpeet edellyttävät jatkossa vahvaa taloutta, jotta investoinnit voidaan rahoittaa. Kaupungin ulkoisten toimintamenojen kasvu oli vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna 3,6 prosenttia. Kuntasektorilla vastaava kasvu oli keskimäärin 2,0 prosenttia. Kaupunkistrategian käyttötalouden toimintamenoja mitoittavat taloustavoitteen mukaiset menot kasvoivat vuonna 2020 noin 4,4 prosenttia eli noin kolminkertaisesti strategiatavoitteeseen nähden.

Vuoden 2021 osalta kaupungin talouden toteumatilannetta kuvastaa elokuun alun tilanteessa parhaiten 30.6.2021 tilanteesta tehty välitilinpäätös, jonka mukaiset tulos- ja rahoituslaskelmat sekä käyttötalouden talousarviokohtien toteumat on esitetty liitteissä 1-3.

Välitilinpäätöksen tiedot viittaavat siihen, että talouden tunnusluvut tarkentuisivat parempaan suuntaan verrattuna huhti-toukokuun vaihteessa koottuun talousarvion 2021 ensimmäiseen toteutumisenennusteeseen. Näissä laatimisohjeissa esitettyssä vuosien 2021-2025 tulos- ja rahoituslaskelmassa esitetty arvio vuoden 2021 talouden tasapainosta perustuu välitilinpäätökseen per 30.6., heinäkuussa toteutuneisiin verotilityksiin sekä joiltakin osin myös ennusteeseen 1/2021. Lisäksi arviossa on huomioitu toimintakatteen tasolla arvio valtiolta saatavista toimintatuloihin kirjattavista avustuksista koronaepidemiasta kaupungille vuonna 2021 aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi.

16.8.2021

Esitettyssä arviossa vuosikate on 733 milj. euroa ja se on talousarviota korkeamman verotuloennusteen myötä hieman vuoden 2021 talousarviota parempi. Arviossa toiminnan ja investointien rahavirta on -249 milj. euroa alijäämäinen eli hieman talousarviota parempi, mutta kuitenkin edelleen, johtuen mm. ennakoidusta korkeasta vuoden 2021 investointitasosta, selvästi vuosien 2020 ja 2019 tasoa heikompi.

Verotilitysten osalta 2021 tilityksen heinäkuuhun asti ovat menneet huomattavasti talousarviossa ja osin myös huhtikuussa ennakoitua 1/2021 ennustetta paremmin. Valtionosuuksien osalta on huomioitava, että 2020 tuli vuoden jälkipuoliskon kuu-kausina sekä erityisesti joulukuussa sellaisia koronakompensaatioita lähes 100 milj. euroa, joita ei vielä 2020 välitilinpäätöksessä ollut tilitetty. Ja siis tätä vastaavia koronakustannuksia kompensoivia valtionosuusjärjestelmän kautta tehtäviä tilityksiä ei ole enää odotettavissa koko vuoden 2021 tilinpäätökseen.

Suurin osa välitilinpäätöksen 2021 toimintamenojen kasvusta (verrattuna edellisen vuoden vastaavaan toteumaan noin 8 % kasvu) aiheutuu 30.6.2021 välitilinpäätöksen perusteella koronaepidemiasta. Menot, ja osin myös tulot, ovat toteutuneet alkuvuonna erityisesti kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali- ja terveystoimen toimialoilla huomattavasti edellisvuotta suurempina. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan menot olivat alkuvuonna 45 miljoonaa euroa edellisvuotta suuremmat, ja myös toimialan tulot kasvoivat lähes 14,5 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveystoimen menot ovat kasvaneet lähes 115 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Koronaepidemiasta aiheutuneiden kustannusten lisäksi alkuvuoden menoihin jaksottuu kuluvana vuonna muutamia yksittäisiä suurehkoja menoeriä ja yhteensä kaupungin käyttötalouden menot ovat alkuvuoden osalta lähes 230 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2020.

Koronaepidemiasta aiheutunut menokasvu on pääosin kertaluonteista. Epidemian aiheuttamia oppimis-, osaamis- ja hoitovajeita pyritään korjaamaan valtiolta haettavilla avustuksilla, jotka eivät sisälly talousarvion kaupunkitasoiseen määräraharahamiin. Kaupunginvaltuusto päätti 16.6.2021 lisätä lähinnä koronaepidemian hoitoon haettavien avustusten perusteella kasvatuksen ja koulutuksen talousarviokohdan vuoden 2021 tuloja 11,7 miljoonaa euroa ja menoja 17,5 miljoonaa euroa ja sosiaali- ja terveyspalvelujen talousarviokohdan tuloja ja menoja 146 miljoonaa euroa.

Valtakunnallisesti kuntatalouden kehitystä on kuvattu kevään kuntatalousohjelmassa. Sen mukaan vuonna 2022 kuntien tulot pienenevät ja menot kasvavat. Kuntatalouden tila heikkenee vuonna 2022 merkittävästi, kun koronatuot väistyvät kuntatalouden tulopohjasta, valtionosuuksia leikataan ja verotulojen kasvu hidastuu noin yhteen prosenttiin. Vuosikate heikkenee noin miljardilla eurolla, tilikauden tulos painuu nolnaan ja toiminnan ja investointien rahavirta näyttää noin 1,9 miljardin euron alijäämää koko kuntatalouden tasolla. Talouden heikentyminen kohdistuu kuntakoryhmittäisten painelaskelmien mukaan erityisesti isoihin yli 100 000 asukkaan kuntiin.

16.8.2021

Kuntatalousohjelman mukaisessa kuntatalouden kehitysarviossa menokasvu on vuonna 2022 hyvin maltillista (+2,4 prosenttia), mikä johtuu oletuksesta, että koronavirustilanteen hoitoon kohdennetut lisäpanostukset poistuvat vuoden 2021 aikana. Kehitysarviossa korona-avustusten poistuminen vaikuttaa myös toimintatuloihin, jotka laskevat noin 8 prosenttia.

Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raami

Talousarvioehdotuksen laatimisohteet ja raami perustuvat yleiseen talouskehitykseen ja talouden ja toiminnan suunnittelussa tunnistettuihin näkyymiin tulojen ja menojen osalta.

Helsinki toteuttaa vastuutaan julkisen talouden kestävyden turvaamisessa hillitsemällä toimintamenojen kasvua tuottamalla palvelut tehokkaasti asiakastarpeisiin vastaten. Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raami perustuu toimintamenojen maltilliseen kasvuun ja kokonaisinvestointien rahoituksellisesti kestävään tasoon toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta.

Talousarvioehdotuksiin sisältyvää investointiohjelmaa laadittaessa on priorisoitava lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen (8 000 asuntoa) ja kaupunki uudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Hankkeet tulee ohjelmoida toteutettavaksi oikea-aikaisesti siten, että kaupungin eri tavoitteiden tasapainoinen toteuttaminen on mahdollista.

Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raami perustuu siihen, että vuosina 2022-2025 tulos- ja rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran eli -0,5 % BKT:sta. Helsingin kaupungin rahoituslaskelmassa tämä tarkoittaa sitä, että toiminnan ja investointien rahavirta voi olla enintään -235 milj. euroa vuodessa alijäämäinen. Julkisen talouden suunnitelman lähtökohdan mukaan toiminnan ja investointien rahavirta ei voi kuitenkaan muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Paikallishallinnolle asetettuun alijäämätavoitteeseen perustuva Helsingin toiminnan ja investointien alijäämätason laskelma muodostuu siitä, että Helsingin seudun BKT:n on arvioitu olevan 90 mrd. euroa vuonna 2019. Käytettäessä arvion pohjana Helsingissä olevien työpaikkojen osuutta Helsingin seudun työpaikoista (noin 52 %), olisi Helsingin osuus seudun BKT:sta noin 47 mrd. euroa.

Raamin lähtökohtina ovat valtuustokausilla 2013-2017 sekä 2017-2021 toteutettujen kaupunkistrategioiden taloustavoitteiden mukaisesti käyttötalousmenoja mitoittava tavoite ja investointitason mitoittaminen rahoituksellisesti kestävälle tasolle. Lautakunnat valmistelevat vuoden 2022 talousarvioehdotuksensa raamin ja toimintaympäristön strategian muutosanalyysin pohjalta.

16.8.2021

Kaupunkitasoisen käyttötalouden toimintamenojen kokonaisraamin määrittää väestönkasvuun, kustannustason nousuun ja tuottavuuden parantamiseen perustuva laskelma.

Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksille ei osoiteta toimialakohtaista raamia, mutta talousarvioehdotusten yhteensovitus tehdään kaupunkitasoisen kokonaisraamin puitteissa. Toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia.

Ikäryhmäkohtaisiin väestömääriin sidonnaiset menot muodostavat noin kaksi kolmasosaa kaupungin toimintamenoista, mikä tarkoittaa vastaavaa painotusta kaupunkitasoisen toimintamenojen kasvun kohdentamisessa ikäryhmäkohtaiset väestöennusteet huomioon ottaen.

Lisäksi vuoden 2022 talousarvion valmistelussa toimintamenojen kasvun kohdentamisessa huomioidaan lisäksi toiminnot, joihin kohdistuu koronaepidemian seurauksena erityisiä kustannuspaineita vuonna 2022.

Tuoreimpien väestönkasvuarvioiden mukaan kaupunkistrategian tavoitteen laskennassa käytettävä väestönkasvuprosentti on 0,47 vuodelle 2021, 0,31 vuodelle 2022, 0,67 vuodelle 2023 ja 1,01 vuodelle 2024.

Valtiovarainministeriön ennusteen 17.6.2021 mukaan toimintamenojen kustannustason muutoksen määrittelevä peruspalvelujen hintaindeksin kasvu olisi 2,6 prosenttia vuonna 2021, 2,2 prosenttia vuonna 2022, 2,3 prosenttia vuonna 2023 sekä 2,4 prosenttia vuonna 2024.

Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille vuodelle 2022 on 4 495 465 000 euroa (kun huomioidaan myöhemmin kuvattu vuosikorjausmenoista aiheutuva ylläpitovuokrien tasokorotus). Kaupunkitasoisen kokonaisraamin mukaisen toimintamenojen kasvuprosentti on 2,82 verrattuna talousarvioon 2021. Raamin mukainen kasvu vuoden 2020 tilinpäätöksestä on 6,96 %

Vuoden 2022 talousarvion menojen kokonaistaso tarkistetaan talousarviovalmistelun edetessä vastaamaan tuoreimpia ennusteita kustannustason muutoksesta (peruspalvelujen hintaindeksi). Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksien tulee perustua laskelmiin, joista ilmenevät väestönkasvun ja toimintaympäristön muutosten vaikutukset asiakas- ja suoritelmääriin erityisesti palveluissa, joiden kustannuksiin väestönkasvu suorimmin vaikuttaa. Laskelmista tulee ilmetä myös kustannustason muutoksien vaikutus. Toimialojen laskelmien perusteella mm. mahdollistetaan talousarvion yhteensovitusvaiheessa toimintamenojen kohdentaminen.

Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksissaan kiinnittää huomiota tulojen kerryttämiseen suhteessa menojen kasvuun.

16.8.2021

Lauta- ja johtokuntien tulee sisällyttää talousarvioehdotukseen asiakas- ja suoritemäärien kehitys eriteltyinä väestönkasvuun ja muihin tekijöihin vuosina 2020–2024. Talousarvioehdotuksiin tulee sisällyttää palveluiden yksikkökustannukset tilinpäätöksen 2020 mukaisena sekä niiden kehitys vuosina 2021–2024 sekä niiden lisäksi tuottavuuskehitys.

Vuoden 2022 raamin tulos- ja rahoituslaskelman ohessa on esitetty tulos- ja rahoituslaskelma-arviot myös vuosille 2023–2025.

Verorahoitus

Tulos- ja rahoituslaskelmassa esitetyt verotuloarviot perustuvat valtiovarainministeriön arvioihin taloustilanteen kehityksestä (Taloudellinen katsaus 17.6.2021). Kokonaisverorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) ennakoidaan vuodelle 2022 pysyvän vuoden 2021 tasolla. Arvio perustuu siihen, että yhteisöverotilitysten osalta kuntaryhmän jako-osuus laskee vuosien 2020 ja 2021 tasosta 10 %-yksikköä kun verotilitysjärjestelmän kautta tehdyt valtion korona-kompensaatiot poistuvat vuonna 2022.

Verorahoituksen muutoksen (verotulot ja valtionosuudet) kahden vuoden 2020–2022 kasvun ennakoidaan olevan 3,5 prosenttia verrattuna vuoden 2020 toteumaan. Kunnallisverotulojen ennakoidaan vuonna 2022 kasvavan noin 3,5 prosenttia vuoden 2021 ennustetusta tasosta ja vastaavasti yhteisöverotulojen ennustetaan toteutuvan 15,9 prosenttia vuoden 2021 tasoa heikompana.

Valtionosuustilitysten ennuste vuodelle 2022 on 354 miljoonaa euroa ja kasvua vuodesta 2021 on 32,3 milj. euroa. Valtionosuuksien kasvu vuodelle 2022 sisältää mm. kuntatalousohjelmassa huomioidut valtion toimenpiteen kuten mm. valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistuksen, joka on koko maan tasolla 562 milj. euroa.

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (vos-tasaus) laskee vuonna 2022 arviolta -373 milj. euroon, 7 milj. euroa vuodesta 2021. Veropohjan heikkenemisen vaikutus näkyy viiveellä verotulopohjaan perustuvassa tasauksessa vuonna 2022.

Taloussuunnitelmakautta koskien sote-uudistuksen rahoitusmallimuutoksen seurauksena kunnat eivät voi päättää itsenäisesti vuoden 2023 kunnallisveroprosenttia, vaan se muodostuu vuoden 2022 kunnallisveroprosentista, jota leikataan lainsäädännössä määritellyn prosenttiyksikkömuutoksen verran.

Valtiovarainministeriön sekä Kuntaliiton arviot taloussuunnitelmakauden 2022-2024 verotilityksistä tarkentuvat elo-syyskuun aikana ja tämä tullaan huomioimaan syksyn aikana talousarvioehdotuksen valmistelussa.

16.8.2021

Investoinnit

Kokonaisinvestoinnit mitoitetaan rahoituksellisesti kestäväälle tasolle (toiminnan ja investointien rahavirta ja lainakanta). Raamiin 2022 sisältyvän 10-vuotisen investointiohjelman keskimääräinen vuotuinen kokonaisinvestointitaso on noin 930 miljoonaa euroa sisältäen liikenneliikelaitoksen sekä muiden liikelaitosten investoinnit. Taloussuunnitelmakaudella vuotuinen kokonaisinvestointitaso on keskimäärin noin 1050 miljoonaa euroa ja taloussuunnitelmakauden jälkeisinä vuosina noin 880 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmakauden muuta 10-vuotiskautta korkeampi investointitaso on seurausta mm. jo käynnissä olevien suurien raideliikennehankkeiden kasvaneista kustannusarvioista sekä hankkeiden toteuttamiskelpoisuuden edellyttämien liittyvien hankkeiden suuresta määrästä.

Kaupungin tulevien vuosien taloudenpidon tavoitteena on, että kaupungin tulos- ja rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta voi olla alijäämäinen enintään julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran. Investointitaso on mitoitettu yhtäältä siten, että lakisääteisen palvelutarpeen ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan vaatimukset sekä asuntotuotannolle ja kaupunkiuudistukselle asetetut tavoitteet on mahdollista täyttää ja toisaalta siten, että kaupungin tulos- ja rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta on alijäämäinen enintään julkisten talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa paikallishallinnolle asetetun alijäämätavoitteen verran.

Investointiohjelman kokonaisinvestointitaso on noin 1 115 miljoonaa euroa vuonna 2022 (sisältäen 60 miljoonan euron pääomasijoituksen arkkitehtuuri- ja designmuuseon säätiöön) ja 1 047 miljoonaa euroa vuonna 2023. Taloussuunnitelmakaudella 2022-2024 vuotuinen kokonaisinvestointitaso on korkeampi kuin vuosina 2018-2020 toteutuneet vertailukelpoiset investoinnit.

Kaupunkitasoiseen tulos- ja rahoituslaskelmaan sisältyvän HKL-liikelaitoksen investointiohjelman 10-vuotinen kokonaisraami on noin 1 800 miljoonaa euroa. HKL:n talousarvioehdotusta laadittaessa taloussuunnitelmavuosien 2022 ja 2023 investointitasot tulee em. kaupunkitasoisen tulos- ja rahoituslaskelman alijäämätavoitteen vuoksi mitoitaa lähelle talousarvioon 2021 sisältyvän HKL:n investointiohjelman mukaisia taloussuunnitelmavuosien 2022 ja 2023 investointitasoja.

Talousarvioehdotuksiin sisältyvää investointiohjelmaa laadittaessa on priorisoitava lakisääteisten palvelutarpeiden ja kokonaistaloudellisen omaisuuden hallinnan hankkeita sekä asuntotuotantotavoitteen (8 000 asuntoa) ja kaupunkiuudistuksen toteuttamista edistäviä hankkeita. Hankkeet tulee ohjelmoida toteutettavaksi oikea-aikaisesti siten, että kaupungin eri tavoitteiden tasapainoinen toteuttaminen on mahdollista.

16.8.2021

Talousarvioehdotuksen investointiosaa valmisteltaessa on huomioitu, että AM-ohjelman hyväksymisen (Kvsto 11.11.2020 / § 313) yhteydessä edellytettiin arvioitavaksi asuntotuotannon kasvattamisen vaatimat lisäresurssit budjettiraamia 2022 varten ja siitä eteenpäin. Arviointi tehdään kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston yhteistyönä.

Raamin mukaisella investointitasolla kaupungin lainakanta kasvaa 200 miljoonalla eurolla vuonna 2022 ja keskimäärin 150 miljoonalla eurolla vuosina 2023-2024. Taloussuunnitelmakaudella lainakanta kasvaa raamin investointiohjelman mukaisilla tasoilla siten, että vuoden 2024 lopussa lainakanta on noin 1,6 miljardia euroa eli noin 2350 euroa/asukas.

Julkisen talouden suunnitelman lähtökohdan mukaan toiminnan ja investointien rahoitusta ei voi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Taloussuunnitelmakauden jälkeisinä vuosina investointien ohjelmoinnissa on varmistettava, että kokonaisinvestointitaso alenee siten, että lainakannan kasvun hillitseminen on jatkossa mahdollista.

Isojen investointihankkeiden toteutuksesta saatujen viimeaikaisten kokemusten perusteella on ennakoitavissa, että tällä hetkellä suunnitteilla olevissa isoissa raitioliikenteeseen liittyvissä kaupunkikehityshankkeissa ei ole voitu tunnistaa kaikkia hankkeen toteuttamiskelpoisuuden edellyttämiä investointeja mm. osin vasta alkuvaiheessa olevan ympäröivän maankäytön kehittämisen vuoksi. Lisäksi haasteita on ollut varsinaisten hankkeiden kustannusarvioiden luotettavuudessa suunnitelmien tarkkuustasosta johtuen. Näiden kokemusten valossa tulisi isoja investointikokonaisuuksia ohjelmoitaessa noudattaa erityistä varovaisuutta siten, että hankkeiden toteuttamiskelpoisuuden kannalta välttämättömät muut investointitarpeet eivät aiheuta tulevana vuosina paineita investointitason nostamiselle. Kaupunkikehittämiseen liittyvien isojen investointikokonaisuuksien suunnittelu ja toteutus kestää useita vuosia, ja riippuvuudet muihin hankkeisiin ovat monimutkaisia. Tämän vuoksi mahdollisesti vasta myöhemmässä vaiheessa esiin tulevat rahoituskelliset sopeutustarpeet on mahdollista ottaa huomioon vain rajallisesti.

Talousarvioon sisältyvän investointiosan rakennetta on tarkoitus kehittää joidenkin kohtien osalta siten, että rakenne tukee kaupungin eri tavoitteisiin kohdentamien määrärahojen näkyväksi tekemistä. Taloushallintojärjestelmään vaadittavien teknisten toimenpiteiden vuoksi muutos varaudutaan valmistelemaan pormestarin talousarvioehdotukseen. Näin ollen lautakunnat tekevät talousarvioehdotuksensa vuoden 2021 talousarvion mukaisella investointiosan talousarviorakenteella. Alustava näkemys kehitettävästä rakenteesta on esitetty liitteessä 4.

16.8.2021

**Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen raamin pohjana oleva tulos- ja rahoituslaskelma
2022-2025**

milj. euroa	TP19	TP20	Enn 21	Raami 22	TS 23	TS 24	TS 25
Toimintatulot	1 382	1 338	1 265	1 290	1 316	1 342	1 369
<i>Kasvu ed.vuodesta</i>	4,9 %	-3,2 %	-5,5 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Toimintamenot	-4 500	-4 662	-4 808	-4 905	-5 026	-5 172	-5 301
<i>Kasvu ed.vuodesta</i>	4,8 %	3,6 %	3,1 %	2,01 %	2,47 %	2,91 %	2,50 %
TOIMINTAKATE	-3 118	-3 324	-3 543	-3 614	-3 710	-3 830	-3 932
Verotulot ja valtionosuudet	3 727	4 045	4 152	4 184	4 300	4 430	4 563
Verotulot	3 494	3 566	3 830	3 830	3 935	4 055	4 177
<i>Kasvu ed.vuodesta</i>	2,3 %	2,1 %	7,4 %	0,0 %	2,7 %	3,0 %	3,0 %
Valtionosuudet	233	479	322	354	365	375	386
Rahoitustulot ja -menot	133	142	124	119	120	118	118
VUOSIKATE	742	863	733	689	710	718	749
Poistot, arvonalentumiset ja satunnaiset erät							
Suunnitelman mukaiset pois	-364	-375	-394	-395	-408	-416	-424
Satunnaiset kulut		9					
TILIKAUDEN TULOS	378	497	339	294	302	301	323

16.8.2021

milj. euroa	TP19	TP20	Enn 21	Raami 22	TS 23	TS 24	TS 25
Toiminnan rahavirta							
Tulorahoitus							
Vuosikate	742	863	733	689	710	718	749
Satunnaiset erät		9					
Tulorahoituksen korjauserät	-190	-143	-95	-94	-94	-82	-82
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-780	-1 047	-1 022	-1 115	-1 047	-983	-872
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15	26	39	26	5	25	25
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	181	283	96	96	96	96	96
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-32	-9	-249	-398	-330	-226	-84
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	-86	-32	-162	-76	-73	-70	-70
Antolainasaamisten vähennys	80	88	106	83	62	77	74
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	60	192	290	293	192	192
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-87	-82	-92	-90	-93	-92	-92
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3	183	11	-2	-1	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-96	217	55	205	188	107	104
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-128	208	-194	-193	-142	-119	20
Rahavarat 31.12.	1 113	1 321	1 127	934	792	673	693
Lainakanta 31.12.	1 013	991	1 091	1 291	1 491	1 591	1 691
Lainat euro/asukas	1 551	1 509	1 656	1 946	2 225	2 351	2 474

16.8.2021

Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille

Kaupunkitasoinen kokonaisraami toimintamenoille	2017 1 000	2018 1 000	2019 1 000	2020 1 000	2021 1 000	2022 1 000	2023 1 000	2024 1 000
Väestönkasvun %-m. (väestöennuste kesäkuu 2021)	1,11	1,27	0,74	0,89	0,47	0,31	0,67	1,01
Peruspalvelujen hintaindeksin %-m. (kesäkuu 2021)	-2,10	1,40	2,10	1,00	2,60	2,20	2,30	2,40
Menokasvu ilman tuottavuuden parantamista	-0,99	2,67	2,84	1,89	3,07	2,51	2,97	3,41
Tuottavuuden parantaminen -0,5 %-yksikkö	-1,00	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50
Kokonaisraamin mahdollistama menokasvu-%	-1,99	2,17	2,34	1,39	2,57	2,01	2,47	2,91
Kaupunkitasoinen kokonaisraami toimintamenoille			4 025 815	4 202 911	4 372 282	4 460 165	4 570 331	4 703 328

Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille vuodelle 2022 on 4 495 465 000 euroa (kun huomioidaan jäljempänä kuvattu vuosikorjausmenoista aiheutuva ylläpitovuokrien tasokorotus 35,3 miljoonaa euroa.). Tämän mukaisten toimintamenojen kasvuprosentti on 2,82 verrattuna talousarvioon 2021.

16.8.2021

Kaupunkitasoinen investointiraami

INVESTOINTIOSA		TP 2020	TA2021	Raami 2022
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
8 Investointiosa	Tulot	160 350	19 896	14 719
	Menot	891 492	641 780	844 600
	Toimintakate	-731 142	-621 884	-829 881
8 01 Kiinteä omaisuus	Tulot	7 125	5 000	5 000
	Menot	135 180	108 800	119 900
	Toimintakate	-128 055	-103 800	-114 900
8 01 02 Projektialueiden esirakentaminen	Menot	96 405	69 300	63 800
	Toimintakate	-96 405	-69 300	-63 800
8 02 Rakennukset	Menot	298 088	271 380	290 000
	Toimintakate	-298 088	-271 380	-290 000
8 03 Kadut ja liikenneväylät	Menot	173 213	156 400	248 100
	Toimintakate	-173 213	-156 400	-248 100
8 03 02 Projektialueiden kadut	Menot	71 085	77 900	143 300
	Toimintakate	-71 085	-77 900	-143 300
8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa	Menot	873	1 900	3 000
	Toimintakate	-873	-1 900	-3 000
8 04 Puistot ja liikunta-alueet	Menot	37 205	19 100	25 600
	Toimintakate	-37 205	-19 100	-25 600
8 04 02 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet	Menot	8 658	7 100	6 000
	Toimintakate	-8 658	-7 100	-6 000
8 05 Irtaimen omaisuuden perushankinta	Tulot	929	296	219
	Menot	77 640	62 000	87 000
	Toimintakate	-76 710	-61 704	-86 781
8 06 Arvopaperit	Menot	168 141	16 000	73 000
	Toimintakate	-168 141	-16 000	-73 000
8 07 Muu pääomatalous	Tulot	152 296	14 600	9 500
	Menot	2 025	1 000	1 000
	Toimintakate	150 271	13 600	8 500
8 07 50 Valtionosuudet ja avustukset	Tulot	15 152	6 500	6 500
	Toimintakate	15 152	6 500	6 500
8 07 51 Rakennusten ja osakkeiden myyntitulot	Tulot	137 125	3 000	3 000
	Toimintakate	137 125	3 000	3 000

16.8.2021

Linjauksia vuoden 2022 talousarvioehdotusten valmisteluun

Kertaluonteiseen palkitsemiseen (kertapalkkiot ja ideapalkkiot) varataan määräraha, joka on suuruudeltaan yksi (1) prosentti henkilöstön vuotuisesta säännöllisen työajan palkkasummasta. Kaupungin tulospalkkiojärjestelmät ovat omarahoitteisia. Tulospalkkioiden maksamiseen ei tehdä määrärahavarausta talousarvioon.

Palvelussuhdeasuntojen subventio- ja tyhjänäkäyntikustannukset jaetaan toimialoille vuoden 2019 asuntokiintiöiden mukaisesti. Vuoden 2022 aikana rakennetaan järjestelmätuki, joka mahdollistaa tulevaisuudessa tarkemman kustannusten kohdentamisen.

Kaupungin digitalisaatio-ohjelma sekä yhteinen digitaalinen perusta

Taloussuunnitelmakaudella jatketaan tietotekniikkapalvelujen keskittämistä kaupunginkansliaan. Kaupunginkanslian strategiaosaston digitalisaatioyksikön digitaalinen perusta -tiimi vastaa keskitetystä palvelutuotannosta ja veloittaa syntyvät suorat kulut käytön mukaan kustannus- ja laskutusperusteisesti toimialoilta, virastoilta ja liikelaitoksilta. Epäsuorat jaettavat kulut jyvitetään virastojen, toimialojen ja liikelaitosten vakinaisen henkilöstömäärän mukaan.

Digitaalisen perustan vastuulle ja laskutettaviksi siirtyvät vuonna 2022 mm. kasvatuksen ja koulutuksen toimialan opetuksen tuen palvelut sekä kansliaan aiemmin keskitetyt tietoliikenne-, puhe-, palvelin-, kapasiteetti- ja työasemapalvelut ja Helmi-intra. Uusia laskutettavia palveluja ovat mm. kyberturvapalvelu, verkon hallinta ja valvonta, M365- ja pilvipalveluiden hallintapalvelu, sähköpostiarkisto, konesalikapasiteetin lisäys sekä uusi palvelunhallintajärjestelmä. Lisäksi virastojen, toimialojen ja liikelaitosten tulee varautua 2022 talousarviossa nimettyihin kaupunkiyhteisiin muutosprojekteihin.

Vuoden 2023 alusta kaupunkiyhteisten sovelluspalveluiden (mm. HR-, talous-, asiahallintajärjestelmien) kokonaisuus siirtyy aiheuttamisperusteisen laskutuksen piiriin. Myös digitalisaatioyksikön muiden palvelujen siirto aiheuttamisperusteisen laskutuksen piiriin selvitetään. Sosiaali- ja terveystoimialaa sekä pelastuslaitosta laskutetaan kaikista palveluistaan aiheuttamisperusteisesti.

Digitaalisen perustan sekä virastojen, liikelaitosten ja toimialojen työnjakoon liittyviä yksityiskohtia on esitetty tarkemmin rahoitusjohtajan antamissa talousarvion 2022 valmisteluohjeissa ja arviot palveluiden sisäisestä laskutuksesta on esitetty TAE 2022 valmistelun tietopohjassa. Aiemmin keskitetysti maksettujen palvelujen laskutusmuutoksista aiheutuvat määrärahasiirrot tehdään teknisinä muutoksina pormestarin talousarvioesitykseen.

16.8.2021

Vuosikorjausmenoista aiheutuva ylläpitovuokrien tasokorotus

Talonrakennusohjelmaan sisältyvällä kohdentamattomalla investointimäärärahalla on aikaisempina vuosina toteutettu vuosi- sekä peruskorjaushankkeita keskimäärin 35 milj. eurolla, jotka kirjanpitolain ja kaupunginhallituksen päättämien talousarvion noudattamisohteiden mukaan olisi tullut toteuttaa käyttötalousmäärärahoista.

Kirjanpitolain sekä talousarvion noudattamisohteiden mukaisesti rakennusten korjausten osalta on harkittava erikseen, onko korjaus vuosikorjauksen vai perusparannuksen luonteista. Vuosikorjaukset rahoitetaan käyttötalousosan määrärahoilla, eivätkä ne ole poistonalaista käyttöomaisuutta.

Vuosikorjaus ja perusparannus eroavat toisistaan siten, että vuosikorjaus pitää kohteen alkuperäisessä kunnossa ja perusparannus lisää olennaisesti kohteen taloudellista käyttöikää tai lisää tai parantaa sen ominaisuuksia.

Toimialojen ja liikelaitosten tulee varautua vuosikorjauksista aiheutuvaan ylläpitovuokrien tasokorotukseen talousarvioehdotuksissaan talousarvion tietopohjaan sisältyvien eromäärien mukaisesti. Vastaavasti pääomavuokraohteiden osalta ao. vuokralaisten tulee varata talousarvioehdotuksissaan riittävät määrärahat vastaaviin välttämättömiin vuosikorjauksiin tietopohjassa esitetyn mukaisesti. Kaupunkitasoisessa raamissa on huomioitu edellä kuvattu kirjauskäytännön muutos.

Talonrakennushankkeiden ohjelmointi ja kaupungin toimitilastrategia

Kaupunginhallituksen 22.6.2020 hyväksymän toimitilastrategian mukaan kaupunki ja sen pitkäaikaiset sopimuskumppanit omistavat pääosin palveluiden tarvitsemat tilat. Kaupunki omistaa erityisesti ne lakisääteisten palveluiden tuottamiseen tarvittavat rakennukset, jotka muodostavat palveluverkon pitkäaikaisen rungon.

Palveluverkon pitkäaikaisena runkona pidetään kaikkia sellaisia rakennuksia, joiden arvioitu käyttöaika on arviointihetkellä valmistumisesta laskien vähintään yli 15 vuotta. Erityisesti tämä tulee ottaa huomioon, kun kyseessä on kaupungin tilatarpeisiin räätälöityjä erikoistiloista, kuten opetustiloista.

Talousarvion liitteeksi tulevaa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaa sekä vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevien uudis- ja peruskorjaushankkeiden hankeohjelmaa päivitettäessä sekä talousarvioehdotusta talousarvion kohdaksi 8 02 Rakennukset laadittaessa tulee noudattaa hyväksytyyn toimitilastrategian linjauksia.

16.8.2021

Hankkeiden hallinta-, rahoitus- ja toteutusmuodon valinta on tehtävä aina tapauskohtaisesti kokonaistaloudellisesti järkevimmäksi katsottavalla tavalla, eikä hankkeiden toteuttaminen investointiohjelman ulkopuolella ole perusteltua vain raamin määrärahatasoista johtuvista syistä.

Sisäisten palveluiden hinnoittelu

Sisäisten palvelujen laajuus, taso ja hinnoittelut määritellään palvelutuottajan ja asiakkaan neuvotteluissa tai kuten on yhteistyösopimuksessa sovittu. Mahdollinen korotus voimassa oleviin sisäisiin hintoihin voi olla enintään raamin yleisen menokasvuprosentin mukainen, kuitenkin huomioiden mahdolliset tehtävänsiirrot.

Valtionperinnöt

Talousarvioon 2021 (kaupunginvaltuusto 9.12.2020 (352 §)) perustettiin uusi talousarviokohta 1 30 03 Valtionperinnöt, koska kaupunginhallituksen 8.6.2020 (§ 351) päätöksen perusteella valtionperintöjen käyttötarkoitus muuttui. Kaupunginhallituksen 8.6.2020 (§ 351) tekemän päätöksen mukaan valtionperintönä kaupungille tulevien kuolinpesien varojen käyttötarkoitus on sosiaali- ja terveystoimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan myöntämät avustukset toimintaan, jolla tuetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Valtionperinnöistä jaettavien avustusten vuosittainen määrä perustuu valtionperintöinä saatuihin tuloihin ja osoitetaan toimialoille vuosittain talousarviossa.

Kaupunginhallitus vahvisti 9.11.2020 (766 §) kaupungille 20.12.2019 vastaanotetun valtionperinnön käyttötarkoitukseksi:

- sosiaali- ja terveyslautakunnan avustukset järjestöille toimintaan, jolla tuetaan voimassa olevan strategiasuunnitelman toteuttamista helsinkiläisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi sekä
- kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan myöntämät avustukset kulttuuritoimintaan, joka lisää arkiaktiivisuutta ja eri väestöryhmien tasavertaista kohtamista ja tekemistä eri kaupunginosissa.

20.12.2019 vastaanotetusta perinnöstä osoitetaan avustusmäärärahat kulttuurin ja vapaa-ajan sekä sosiaali- ja terveystoimialoille vuosittain talousarviossa. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti (9.11.2020 766 §) avustuksista päätettäessä huomioidaan kulloinkin voimassa oleva kaupunkistrategia ja kaupungin hyvinvointisuunnitelma. Vuonna 2021 avustuksilla tuettiin kaupunkiyhteisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteen ”vahvistetaan ikäihmisten hyvinvointia ja toimintakykyä parantamalla mahdollisuuksia liikkumiseen ja liikkeelle lähtöön” toteuttamista. Avustukset kohdennettiin iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukemiseen lisäämällä mahdollisuuksia liikkumiseen ja kulttuuritoimintaan. Vuodelle 2022

16.8.2021

---

esitetään samaa kaupunkiyhteistä ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitetta. Huomioiden kaupunkiyhteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoite sekä koronasta palautuminen, on perusteltua kohdentaa vuonna 2022 avustukset 20.12.2019 vastaanotetusta valtionperinnöstä samaan käyttötarkoitukseen kuin vuonna 2021.

Tytäryhteisöjen toiminnan tavoitteiden esittäminen omistajastrategian pohjalta

Kaupungin omistajapolitiikan lähtökohtana on kaupunkistrategia, konserniohje, tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat ja muut omistajapolitiikkaa koskevat päätökset. Omistajapolitiikan tarkoituksena on liittää konserniin kuuluvat yhteisöt osaksi kaupungin strategista johtamista ja toimintaa sekä varmistaa asetettujen tavoitteiden tehokas toteuttaminen.

Konserniohjeen mukaisesti kaupungin omistajuus on luonteeltaan strategista siten, että sillä saadaan aikaan taloudellista ja/tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä. Uudet tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat kuvastavat myös kaupungin omaa sitoutumista omistajana tytäryhteisöille asetettaviin keskipitkän aikavälin kehittämistavoitteisiin ym. linjauksiin, mikä tukee pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta omistajuudessa. Kaupunginhallitus päätti tytäryhteisöjä koskevista omistajastrategisista linjauksista 22.3.2021 ja 12.4.2021.

Omistajastrategioiden aikaperspektiivi on noin viidestä seitsemään vuotta ja niiden sekä niissä määriteltyjen keskeisten tavoitteiden ja mittareiden päivitystarvetta tarkastellaan jatkossa vähintään kaupunkistrategiakausittain. Konserniohjeen mukaisesti kaupunginhallitus päättää omistajastrategioista konsernijaoston esityksen pohjalta.

Omistajastrategioiden myötä luovutaan erillisestä vuotuisesta talousarviotavoitteiden asettamisprosessista. Omistajastrategioiden tavoitteet ovat pitkäjänteisempiä ja ne kiinnitetään paremmin kaupunkistrategiaan kuin nykyiset vuosittain erikseen asetettavat tavoitteet.

Edellä kuvatun pohjalta vuoden 2022 talousarvioehdotuksessa esitetään merkittävimmille tytäryhteisöille asetettujen omistajastrategioiden tavoitteita tarkoituksenmukaisessa laajuudessa.

16.8.2021

---

4. TALOUSARVIOALOITTEET

Lauta- ja johtokuntien on käsiteltävä talousarvioaloitteista annettavat lausunnot samanaikaisesti talousarvioehdotusten kanssa. Lausunnoissa on selvitettävä, miten aloitteessa esitetyt toimenpiteet on otettu huomioon talousarvioehdotuksessa.

Lausunnossa on yksiselitteisesti mainittava, kuinka paljon aloitteessa esitetty toimenpide lisää tai vähentää määrärahojen tarvetta ja onko nämä sisällytetty hallintokunnan talousarvioehdotukseen. Vastaavasti on ilmoitettava toimenpiteen vaikutukset suoritemääriin sekä sisältyvätkö muutokset talousarvioehdotukseen.

16.8.2021

---

5. TULOSBUDJETIT JA TOIMINTASUUNNITELMAT

Vuosittain kaupunginhallitus on ohjeistanut tulosbudjettien ja toimintasuunnitelmien laatimisesta talousarvion noudattamisohjeissa joulukuussa. Talouden ohjauksen vuosikelloa kehitettäessä on arvioitu, että seuraavan talousarviovuoden tulosbudjettien ja toimintasuunnitelmien laadinnasta on tarkoituksenmukaista ohjeistaa huomattavasti aikaisemmin ennen talousarviovuoden alkua. Näin toimialoilla ja liikelaitoksilla on aikataulullisesti parempi mahdollisuus yhteensovittaa tulosbudjetit ohjeistusten mukaisiksi. Tästä syystä vuosittain annettava ohjeistus koskien tulosbudjetit annetaan jo talousarvioehdotuksen laatimisohjeissa.

Lautakunnat ja johtokunnat valvovat, että niiden alainen toiminta on kaupunkistrategian ja talousarvion sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien tavoitteiden mukaista. Hallintosäännön mukaan toimialalautakunnat (10 luku 1§ 4 kohta) ja liikelaitoksen johtokunnat (11 luku 1§ 3 kohta) päättävät alaiselleen toiminnalle tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman, jotka sisältävät talousarvioon perustuvat tulostavoitteet, tarvittavat toimenpiteet ja resurssit sekä toiminnasta kertyvät tulot ja aiheutuvat menot.

Lauta- ja johtokunnat hyväksyvät tulosbudjetit 14.1.2022 mennessä. Tulosbudjetit on lähetettävä tiedoksi sähköpostilla kaupunginkansliaan (kanslia.talousarvio@hel.fi). Tulosbudjetit on vietävä Tasku taloussuunnittelujärjestelmään. Hallintosäännön (20 luku 2 §) mukaan tulosbudjetti ja toimintasuunnitelma laaditaan yksikköjaon mukaisesti. Yksikön päällikkö vastaa tulostavoitteiden saavuttamisesta ja tulosbudjetin toteuttamisen edellyttämistä toimenpiteistä. Lautakunnan hyväksymän tulosbudjetin tulee antaa riittävä kuva toimialan toiminnasta ja laajuudesta.

Lautakunnan tulosbudjetit on tehtävä vähintään palvelukokonaisuustasolla. Mikäli toimialan tarpeet edellyttävät määrärahojen varaamista toimialatasoisesti, tulee tämä huomioida toimialan tulosbudjetissa

Päättyessään tulosbudjetista lautakunta voi oikeuttaa toimialajohtajan tai muun viranhaltijan päättämään määrärahojen tarkistamisesta eri yksiköiden (palvelukokonaisuuksien) välillä toimialan kokonaismäärärahojen puitteissa. Lautakunta päättää kokonaismäärärahojen puitteissa käyttötalouden ja investointien määrärahojen vastuhenkilöt ja heidän määrärahansa. Toimialajohtaja antaa tarvittaessa vastuuhenkilöille talousarvion ja tulosbudjetin noudattamista koskevia ohjeita.

Toimintasuunnitelmiin tulee sisällyttää tiivistelmä, joka sisältää keskeisimmät toimenpiteet vuonna 2022 strategian toteuttamiseksi sekä keskeisimmät toimialatason strategiamittarit. Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto vastaa tiivistelmäpohjan ja ohjeiden toimittamisesta toimialoille loppuvuoden 2021 aikana.

16.8.2021

Keskushallinnon, toimialojen ja liikelaitosten tulee ottaa huomioon kaupunginhallituksen talousarviokäsittelyssä esille nousseet painotukset toimintasuunnitelmissaan ja tulosbudjeteissaan.

Vuoden aikana kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja lautakuntien päättämät määrärahamuutokset, -siirrot ja ylitysoikeudet viedään talouden suunnittelujärjestelmään (Taskuun). Määrärahamuutosten pohjalta tulee myös tulosbudjetti päivittää talouden suunnittelujärjestelmiin. Ennen tulosbudjettien päivittämistä tulee keskushallinnon, toimialojen ja liikelaitosten olla yhteydessä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastoon.

Kaupunginhallitus päätti (13.1.2020 § 13), että Helsingin kaupungin tasa-arvohankkeen tulokset ja suositukset tulee huomioida toiminnan kehittämisessä sekä toimialojen talousarvioesitysten ja käyttösuunnitelmien laadinnassa. Toimialojen käyttösuunnitelmista (tulosbudjeteista) tulee käydä ilmi, millaisin toimenpitein sukupuolittietoista budjetointia edistetään. Lisätietoa löytyy vuoden 2022 talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2022–2024 -valmisteluohjeista.

16.8.2021

---

6. VUODEN 2022 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN VALMISTELUN AIKATAULU

Kaupunginhallitus merkitsi kokouksessaan 3.5.2021 (§ 355) tiedoksi vuoden 2022 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2022–2024 taloussuunnitelmaehdotuksen käsittelyjärjestyksen seuraavasti:

Ma 16.8.	Raami Khs esittely
Ma 23.8.	Raami Khs päätös
To 9.9.	TAE syötön määräpäivä suunnittelujärjestelmä Taskuun (sisäiset erät 2.9.)
Ke 22.9	Lautakuntien määräaika päättää TAE
To 21.10.	Pormestarin TAE-julkistus
Ma 25.10.	Khs TA-esittely
Ma 1.11.	Khs TA-päätös
Ke 10.11.	Kvsto vero-% -päätös
Ke 24.11.	Kvsto TA-esittely
Ke 8.12.	Kvsto TA-päätös

Liite 1. Investointiraami talousarviokohdittain ja alustava investointiohjelma 2022–2031

INVESTOINTIRAAMI 2022 JA ALUSTAVA INVESTOINTIOHJELMA 2022-2031

	RAAMI 2022	TS2023	TS2024	Alustava 2025	Alustava 2026	Alustava 2027	Alustava 2028	Alustava 2029	Alustava 2030	Alustava 2031
	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR
8 Investointiosa	844 600	805 700	780 350	704 900	717 800	727 990	695 000	715 300	717 000	714 000
801 Kiinteä omaisuus	119 900	110 500	140 200	139 800	145 900	143 300	129 200	139 700	122 400	120 000
80102 Projektialueiden esirakentaminen, Khn käytettäväksi	63 800	61 500	86 700	94 800	101 900	99 300	85 200	90 700	73 400	73 400
802 Rakennukset	290 000	300 000	300 000	277 000	275 000	279 990	280 000	280 000	280 000	280 000
803 Kadut ja liikenneväylät	248 100	298 000	243 150	197 200	205 100	210 100	191 200	200 600	219 600	219 000
80302 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi	143 300	182 450	109 900	74 850	92 300	100 400	78 500	92 000	111 500	100 000
80303 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, Khn käytettäväksi	3 000	13 200	17 700	18 300	25 300	31 800	21 800	6 700	3 100	1 500
804 Puistot ja liikunta- alueet	25 600	25 200	30 000	28 900	29 800	32 600	32 600	33 000	33 000	33 000
80402 Projektialueiden puistot ja liikunta- alueet, Khn käytettäväksi	6 000	6 400	10 700	11 300	11 300	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000
805 Irtaimen omaisuuden perushankinta	87 000	60 000	55 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
806 Arvopaperit	73 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000
807 Muu pääomatalous	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

Kaupunkitasoiseen tulos- ja rahoituslaskelmaan sisältyvän HKL-liikelaitoksen investointiohjelman 10-vuotinen kokonaisraami on noin 1 800 miljoonaa euroa. HKL:n taloussuunnitelmavuosien 2022 ja 2023 investointitasot tulee kaupunkitasoisen alijäämätavoitteen vuoksi mitoittaa lähelle talousarvion 2021 mukaisia taloussuunnitelmavuosien 2022 ja 2023 investointitasoja.

16.8.2021

Liite 2. Välitilinpäätös 30.6.2021 tuloslaskelma sekä rahoituslaskelma

HELSINGIN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

	1.1.-30.6.2021	muutos eur ed.	%	1.1.-30.6.2020	muutos eur ed.	%	1.1.-30.6.2019
Toimintatuotot							
Myyntituotot*	151 697 612,92	-7 135 071,43	-4,49	158 832 684,35	-16 491 439,09	-9,41	175 324 123,44
Maksutuotot*	113 450 507,50	20 255 976,96	21,74	93 194 530,54	-2 233 983,51	-2,34	95 428 514,05
Tuet ja avustukset	32 312 326,15	-35 020 500,62	-52,01	67 332 826,77	44 732 832,67	197,93	22 599 994,10
Vuokratuotot	197 362 766,18	9 878 751,99	5,27	187 484 014,19	-11 296 428,98	-5,68	198 780 443,17
Muut toimintatuotot*	75 821 002,18	-28 637 325,44	-27,42	104 458 327,62	40 388 299,52	63,04	64 070 028,10
	570 644 214,93	-40 658 168,54	-6,65	611 302 383,47	55 099 280,61	9,91	556 203 102,86
Valmistus omaan käyttöön	52 039 860,13	-17 586 929,35	-25,26	69 626 789,48	12 809 939,15	22,55	56 816 850,33
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-737 566 038,13	-56 272 245,88	8,26	-681 293 792,25	-16 066 672,71	2,42	-665 227 119,54
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-174 756 292,15	-10 660 649,17	6,50	-164 095 642,98	-23 290 156,05	16,54	-140 805 486,93
Muut henkilösivukulut	-30 500 560,80	-2 355 215,76	8,37	-28 145 345,04	-3 598 977,95	14,66	-24 546 367,09
Palvelujen ostot*	-1 119 413 259,91	-102 218 993,14	10,05	-1 017 194 266,77	-26 267 892,39	2,65	-990 926 374,38
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-129 004 805,59	-7 343 443,97	6,04	-121 661 361,62	-16 165 801,93	15,32	-105 495 559,69
Avustukset*	-174 801 203,37	13 898 090,44	-7,37	-188 699 293,81	-15 100 382,62	8,70	-173 598 911,19
Vuokratulut*	-114 409 661,88	-15 733 515,00	15,94	-98 676 146,88	5 946 789,61	-5,68	-104 622 936,49
Muut toimintakulut*	-11 602 284,29	-5 470 111,84	89,20	-6 132 172,45	4 493 313,26	-42,29	-10 625 485,71
	-2 492 054 106,12	-186 156 084,32	8,07	-2 305 898 021,80	-90 049 780,78	4,06	-2 215 848 241,02
TOIMINTAKATE	-1 869 370 031,06	-244 401 182,21	15,04	-1 624 968 848,85	-22 140 561,02	1,38	-1 602 828 287,83
Verotulot ja valtionosuudet							
Verotulot	1 994 509 803,43	269 462 159,49	15,62	1 725 047 643,94	-56 907 480,05	-3,19	1 781 955 123,99
Valtionosuudet	160 798 263,00	12 993 691,00	8,79	147 804 572,00	46 551 748,00	45,98	101 252 824,00
	2 155 308 066,43	282 455 850,49	15,08	1 872 852 215,94	-10 355 732,05	-0,55	1 883 207 947,99
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	30 334 148,95	1 578 468,29	5,49	28 755 680,66	-3 398 116,06	-10,57	32 153 796,72
Muut rahoitustuotot	85 761 613,12	6 490 788,48	8,19	79 270 824,64	15 618 457,17	24,54	63 652 367,47
Korkokulut	-3 035 439,35	-128 708,13	4,43	-2 906 731,22	791 349,02	-21,40	-3 698 080,24
Muut rahoituskulut	-344 092,82	-134 385,75	64,08	-209 707,07	-37 265,85	21,61	-172 441,22
	112 716 229,90	7 806 162,89	7,44	104 910 067,01	12 974 424,28	14,11	91 935 642,73
VUOSIKATE	398 654 265,27	45 860 831,17	13,00	352 793 434,10	-19 521 868,79	-5,24	372 315 302,89
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-195 749 373,39	-12 037 102,15	6,55	-183 712 271,24	-3 122 194,72	1,73	-180 590 076,52
	-195 749 373,39	-12 037 102,15	6,55	-183 712 271,24	-3 122 194,72	1,73	-180 590 076,52
TILIKAUDEN TULOS	202 904 891,88	33 823 729,02	20,00	169 081 162,86	-22 644 063,51	-11,81	191 725 226,37
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	1 414 860,06	-8 585,22	-0,60	1 423 445,28	3 959 200,67	-156,13	-2 535 755,39
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)							3 942 772,45
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-36 896,60						
	1 377 963,46	-45 481,82	-3,20	1 423 445,28	16 428,22	1,17	1 407 017,06
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ (-)	204 282 855,34	33 778 247,20	19,81	170 504 608,14	-22 627 635,29	-11,72	193 132 243,43

16.8.2021

HELSINGIN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU VTP 2021						
1 000 euroa	Toteutunut 30.6.2020	Talousarvio 2021	Toteutunut 30.6.2021	Poikkeama 30.6.2021	Toteuma-% 30.6.2021	Ylitysoikeus 30.6.2021
Toiminnan rahavirta						
Tulorahoitus						
Vuosikate	352 793	523 111	398 654	-124 457	76	-38 481
Tulorahoituksen korjauserät	-77 991	-95 001	-57 858	37 143	61	0
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-518 905	-881 488	-381 016	500 472	43	-75 358
Rahoitusosuudet investointimenoihin	17 478	38 549	27 859	-10 690	72	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	83 433	96 191	65 499	-30 692	68	0
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-143 192	-318 638	53 138	371 776	-17	-113 839
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys ¹	-16 976	-122 620	-7 405	115 215	6	-59 695
Antolainasaamisten vähennys	43 691	94 183	48 998	-45 185	52	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	60 000	271 600	0	-271 600	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 080	-92 085	-21 080	71 005	23	0
Oman pääoman muutokset	0	0	-10 788	-10 788	..	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	258 760	11 410	113 204	101 794	992	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	324 395	162 488	122 929	-39 559	76	-59 695
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	181 203	-156 150	176 067	332 217	-113	-173 534
¹ Kaudella 1/2021 tehty Suomenlinnan Liikenne Oy:n pääomallainan siirto saamisista sijoituksiin on huomioitu laskelmassa antolainasaamisten lisäyksenä.						

Liite 3. Välitilinpäätöksen 30.6.2021 mukaiset käyttötalouden TA-kohdat (sisältäen kaupunginvaltuuston myöntämät ylitysoikeudet)

		Talousarvio 2020	Toteutunut 1 -6.2020	Toteutunut tp 2020	Erotus	Talousarvio 2021	Toteutunut 1 -6.2021	Erotus
	1 000 e							
Käyttötaloudensa	Tulot	1 338 315	726 332	1 400 082	-673 750	1 394 129	714 188	679 941
Käyttötaloudensa	Menot	-4 891 849	-2 389 362	-4 822 612	2 433 250	-5 079 438	-2 617 833	-2 461 606
Käyttötaloudensa	Toimintakate	-3 553 534	-1 663 030	-3 422 530	1 759 500	-3 685 310	-1 903 645	-1 781 665
1 Keskushallinto	Tulot	19 943	68 617	36 421	32 196	58 587	31 125	27 462
1 Keskushallinto	Menot	-302 777	-141 801	-276 975	135 174	-385 484	-175 268	-210 216
1 Keskushallinto	Toimintakate	-282 834	-73 184	-240 554	167 370	-326 896	-144 143	-182 753
Vaalien järjestäminen	Menot	-803	-192	-394	202	-3 998	-2 109	-1 889
Vaalien järjestäminen	Toimintakate	-803	-192	-394	202	-3 998	-2 109	-1 889
Tarkastuslautakunta ja -virasto	Tulot	3	0	7	-7	4	0	4
Tarkastuslautakunta ja -virasto	Menot	-2 036	-806	-1 747	941	-2 001	-842	-1 158
Tarkastuslautakunta ja -virasto	Toimintakate	-2 033	-806	-1 740	934	-1 997	-842	-1 155
Kaupunginhallitus	Tulot		11 632	11 902	-270	2 700	4 390	-1 690
Kaupunginhallitus	Menot	-20 658	-4 291	-7 185	2 894	-64 161	-21 340	-42 821
Kaupunginhallitus	Toimintakate	-20 658	7 341	4 718	2 624	-61 461	-16 950	-44 511
Kaupunginhallituksen käyttövarat	Tulot		11 632	11 902	-270		0	0
Kaupunginhallituksen käyttövarat	Menot	-18 550	-2 970	-5 233	2 262	-58 013	-16 356	-41 657
Kaupunginhallituksen käyttövarat	Toimintakate	-18 550	8 662	6 670	1 992	-58 013	-16 356	-41 657
Kaupunginhallituksen avustukset	Menot	-2 108	-1 321	-1 952	632	-2 348	-1 545	-803
Kaupunginhallituksen avustukset	Toimintakate	-2 108	-1 321	-1 952	632	-2 348	-1 545	-803
Valtionperinnöt	Tulot					2 700	4 390	-1 690
Valtionperinnöt	Menot					-3 800	-3 439	-361
Valtionperinnöt	Toimintakate					-1 100	951	-2 051
Kaupunginkanslia	Tulot	15 510	47 403	13 803	33 600	50 258	18 778	31 480
Kaupunginkanslia	Menot	-137 496	-67 256	-121 732	54 476	-171 610	-80 355	-91 255
Kaupunginkanslia	Toimintakate	-121 986	-19 853	-107 929	88 076	-121 351	-61 577	-59 775
Kaupunginkanslia	Tulot	15 510	47 403	13 803	33 600	15 450	4 143	11 307
Kaupunginkanslia	Menot	-137 496	-67 256	-121 716	54 460	-139 635	-60 268	-79 367
Kaupunginkanslia	Toimintakate	-121 986	-19 853	-107 913	88 060	-124 185	-56 125	-68 060
ICT yhteispalvelut	Tulot					34 808	14 636	20 173
ICT yhteispalvelut	Menot			-16	16	-31 975	-20 087	-11 888
ICT yhteispalvelut	Toimintakate			-16	16	2 833	-5 452	8 285
Keskitetysti maksettavat menot	Tulot	4 430	9 582	10 708	-1 127	5 625	7 957	-2 332
Keskitetysti maksettavat menot	Menot	-141 784	-69 256	-145 917	76 661	-143 714	-70 621	-73 093
Keskitetysti maksettavat menot	Toimintakate	-137 354	-59 674	-135 209	75 535	-138 089	-62 664	-75 425
Toimielinten toimintakust. Kaupk käyt	Menot	-7 840	-2 572	-6 195	3 622	-7 345	-2 443	-4 902
Toimielinten toimintakust. Kaupk käyt	Toimintakate	-7 840	-2 572	-6 195	3 622	-7 345	-2 443	-4 902
kesk. maks. henk.menot kaupk käytettävä	Tulot		4 165	444	3 721		4 064	-4 064
kesk. maks. henk.menot kaupk käytettävä	Menot	-12 109	-4 172	-12 064	7 892	-10 724	-4 400	-6 324
kesk. maks. henk.menot kaupk käytettävä	Toimintakate	-12 109	-6	-11 620	11 613	-10 724	-336	-10 388
Maksuusuudet, korv/jäs.m.Kaupkans käytet	Menot	-38 590	-21 244	-38 584	17 340	-41 125	-25 051	-16 074
Maksuusuudet, korv/jäs.m.Kaupkans käytet	Toimintakate	-38 590	-21 244	-38 584	17 340	-41 125	-25 051	-16 074
Keskitetty hanketoim. kaupk käytettäväks	Tulot	4 430	5 417	10 264	-4 848	5 625	3 893	1 732
Keskitetty hanketoim. kaupk käytettäväks	Menot	-7 445	-6 204	-13 278	7 074	-8 420	-3 988	-4 432
Keskitetty hanketoim. kaupk käytettäväks	Toimintakate	-3 015	-787	-3 014	2 227	-2 795	-94	-2 701
Työmarkkinatuon kuntaosuus, kaupk käytet	Menot	-75 800	-35 064	-75 797	40 732	-76 100	-34 740	-41 360
Työmarkkinatuon kuntaosuus, kaupk käytet	Toimintakate	-75 800	-35 064	-75 797	40 732	-76 100	-34 740	-41 360

16.8.2021

		Talousarvio 2020	Toteutunut 1-6.2020	Toteutunut tp 2020	Erotus	Talousarvio 2021	Toteutunut 1-6.2021	Erotus
	1.000 e							
2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Tulot	59 179	28 714	64 684	-35 970	70 879	43 145	27 734
2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Menot	-1 239 619	-587 763	-1 235 351	647 588	-1 287 945	-632 938	-655 007
2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Toimintakate	-1 180 440	-559 049	-1 170 667	611 617	-1 217 066	-589 793	-627 273
3 Kaupunkiympäristön toimiala	Tulot	1 049 471	544 493	1 097 585	-553 092	1 058 763	557 751	501 013
3 Kaupunkiympäristön toimiala	Menot	-803 843	-375 718	-784 803	409 085	-826 283	-412 715	-413 568
3 Kaupunkiympäristön toimiala	Toimintakate	245 628	168 775	312 782	-144 008	232 480	145 036	87 445
Kaupunkirakenne	Tulot	471 366	267 444	511 371	-243 927	466 320	264 947	201 373
Kaupunkirakenne	Menot	-196 436	-89 920	-195 837	105 917	-198 710	-97 593	-101 117
Kaupunkirakenne	Toimintakate	274 930	177 524	315 535	-138 011	267 611	167 354	100 257
Rakennukset	Tulot	538 205	256 473	547 912	-291 439	552 800	273 387	279 412
Rakennukset	Menot	-303 898	-144 208	-300 087	155 880	-315 999	-157 678	-158 321
Rakennukset	Toimintakate	234 307	112 266	247 825	-135 559	236 801	115 710	121 091
Asuntotuotanto	Tulot	23 900	12 074	19 999	-7 925	23 143	10 746	12 397
Asuntotuotanto	Menot	-19 551	-6 262	-14 876	8 614	-16 600	-7 090	-9 510
Asuntotuotanto	Toimintakate	4 349	5 812	5 123	689	6 543	3 656	2 887
HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet	Menot	-203 070	-96 810	-194 310	97 500	-207 818	-107 914	-99 904
HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet	Toimintakate	-203 070	-96 810	-194 310	97 500	-207 818	-107 914	-99 904
Pelastuslaitos	Tulot	16 000	8 501	18 303	-9 802	16 500	8 670	7 830
Pelastuslaitos	Menot	-58 737	-27 667	-57 541	29 874	-61 361	-29 542	-31 819
Pelastuslaitos	Toimintakate	-42 737	-19 166	-39 239	20 073	-44 861	-20 872	-23 989
Tuki HKL:lle	Menot	-22 151	-10 851	-22 151	11 300	-25 795	-12 897	-12 898
Tuki HKL:lle	Toimintakate	-22 151	-10 851	-22 151	11 300	-25 795	-12 897	-12 898
4 Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala	Tulot	32 622	11 690	24 073	-12 383	29 599	10 810	18 789
4 Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala	Menot	-267 593	-145 373	-258 914	113 540	-273 258	-143 782	-129 476
4 Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala	Toimintakate	-234 971	-133 683	-234 841	101 157	-243 659	-132 972	-110 688
Kulttuuri ja vapaa-aika	Tulot	32 622	11 690	24 073	-12 383	29 599	10 810	18 789
Kulttuuri ja vapaa-aika	Menot	-228 642	-113 923	-219 978	106 056	-233 843	-115 685	-118 158
Kulttuuri ja vapaa-aika	Toimintakate	-196 020	-102 233	-195 906	93 673	-204 244	-104 875	-99 369
Kulttuurin laitosisavustukset	Menot	-23 047	-20 752	-23 047	2 295	-22 902	-17 177	-5 726
Kulttuurin laitosisavustukset	Toimintakate	-23 047	-20 752	-23 047	2 295	-22 902	-17 177	-5 726
Liikunnan laitosisavustukset	Menot	-15 904	-10 698	-15 888	5 190	-16 513	-10 920	-5 593
Liikunnan laitosisavustukset	Toimintakate	-15 904	-10 698	-15 888	5 190	-16 513	-10 920	-5 593
5 Sosiaali- ja terveystoimiala	Tulot	177 100	72 819	177 320	-104 501	176 300	71 357	104 943
5 Sosiaali- ja terveystoimiala	Menot	-2 278 017	-1 138 706	-2 266 570	1 127 864	-2 306 469	-1 253 130	-1 053 339
5 Sosiaali- ja terveystoimiala	Toimintakate	-2 100 917	-1 065 887	-2 089 250	1 023 363	-2 130 168	-1 181 773	-948 396
Sosiaali- ja terveystoimiala	Tulot	158 800	67 712	157 665	-89 953	158 800	66 202	92 598
Sosiaali- ja terveystoimiala	Menot	-1 522 417	-741 800	-1 521 745	779 945	-1 533 839	-851 766	-682 073
Sosiaali- ja terveystoimiala	Toimintakate	-1 363 617	-674 088	-1 364 080	689 992	-1 375 039	-785 564	-589 475
Toimeentulotuki	Tulot	2 600	747	2 201	-1 454	2 600	575	2 025
Toimeentulotuki	Menot	-14 600	-6 729	-12 866	6 137	-15 000	-5 978	-9 022
Toimeentulotuki	Toimintakate	-12 000	-5 982	-10 665	4 684	-12 400	-5 402	-6 998
Vastaanottokeskukset	Tulot	14 900	4 102	17 094	-12 992	14 400	4 206	10 194
Vastaanottokeskukset	Menot	-13 500	-6 654	-13 475	6 821	-13 000	-6 627	-6 373
Vastaanottokeskukset	Toimintakate	1 400	-2 552	3 620	-6 171	1 400	-2 421	3 821
Apotti	Tulot	800	127	359	-232	500	374	126
Apotti	Menot	-29 600	-10 522	-20 991	10 469	-49 309	-19 344	-29 965
Apotti	Toimintakate	-28 800	-10 395	-20 632	10 238	-48 809	-18 969	-29 840
HUS-kuntayhtymän maksuosuus	Tulot		131	0	131		0	0
HUS-kuntayhtymän maksuosuus	Menot	-697 900	-373 002	-697 493	324 491	-695 321	-369 416	-325 905
HUS-kuntayhtymän maksuosuus	Toimintakate	-697 900	-372 871	-697 493	324 622	-695 321	-369 416	-325 905

16.8.2021

Liite 4: Alustava ta-rakenneluonnos

808 Projektialueiden infrarakentaminen, Kh:n käyt – UUSI KOHTA

8 08 01 Esirakentaminen

- 8 08 01 01 Länsisatama
- 8 08 01 02 Kalasatama
- 8 08 01 03 Kruunuvuorenranta
- 8 08 01 04 Kuninkaankolmio
- 8 08 01 05 Pasila
- 8 08 01 06 Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen
- 8 08 01 07 Malmi

8 08 02 Kadut

- 8 08 02 01 Kamppi-Töölönlahti
- 8 08 02 02 Länsisatama
- 8 08 02 03 Kalasatama
- 8 08 02 04 Kruunuvuorenranta
- 8 08 02 05 Kuninkaankolmio
- 8 08 02 06 Pasila
- 8 08 02 07 Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen
- 8 08 02 08 Malmi

8 08 03 Puistot

- 8 08 03 01 Kamppi-Töölönlahti
- 8 08 03 02 Länsisatama
- 8 08 03 03 Kalasatama
- 8 08 03 04 Kruunuvuorenranta
- 8 08 03 05 Kuninkaankolmio
- 8 08 03 06 Pasila
- 8 08 03 07 Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen
- 8 08 03 08 Malmi

809 Kaupunkiuudistus, Kylk käyt – UUSI KOHTA

8 09 01 Malminkartano-Kannelmäki

- 8 09 01 01 Esirakentaminen
- 8 09 02 01 Kadut
- 8 09 03 01 Puistot

8 09 02 Malmi

- 8 09 02 01 Esirakentaminen
- 8 09 02 02 Kadut
- 8 09 02 03 Puistot

8 09 03 Mellunkylä

- 8 09 03 01 Esirakentaminen
- 8 09 03 02 Kadut
- 8 09 03 03 Puistot

16.8.2021

---

810 Suuret liikennehankkeet, Kylv käyt – UUSI KOHTA

8 10 01 Kruunusillat

8 10 01 01 Perushanke

8 10 01 02 Liittyvä esirakentaminen

8 10 01 03 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

8 10 02 Kalasatama-Pasila

8 10 02 01 Liittyvä esirakentaminen

8 10 02 02 Liittyvät kadut ja liikenneväylät